

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADIENIS – WEDNESDAY, SPALIO – OCTOBER 28, 2009 • Vol. C Nr. 206

Kaina 75 c.

Per šventes emigrantų grįš mažiau

Keleiviai iki šiol, prabėgus tiek laiko nuo nacionalinio oro vežėjo žlugimo, priversti skristi į Lietuvą su persėdimu Rygoje.

Delfi.lt nuotr.

Vilnius, spalio 27 d. („Lietuvos žinios“) – Didžiojoje Britanijoje, Airijoje, Norvegijoje ir kitose Europos šalyse dirbantiems lietuviams pasiekti gimtinę per artėjančias žiemos šventes bus taip pat sunku, kaip ir pernai

– Vyriausybė per metus neišsprendė oro vežėjų problemos.

Beveik dešimt mėnesių prabėgo nuo tų dienų, kai Lietuvos įmonė „flyLAL-Lithuanian Airlines“ šių metų pradžioje nutraukė nuolatinius

skrydžius, o Latvijos „AirBaltic“ panaikino daugelį tiesioginių skrydžių iš Vilniaus oro uosto. Keleiviai iki šiol, prabėgus tiek laiko nuo nacionalinio oro vežėjo žlugimo, priversti skristi į Lietuvą su persėdimu Rygoje. Kadangi tokioms kelionėms prireikia daugiau laiko ir pinigų, sunkmečiu jos daliai turistų bei emigrantų tapo neprieinamos.

Į Lietuvos oro uostus per pirmus 9 šių metų mėnesius atvyko ir išvyko 30,2 proc. mažiau keleivių nei per atitinkamą praėjusių metų laikotarpį. Populiariausios kryptys buvo Didžioji Britanija, Latvija, Vokietija, Danija ir Airija. Nors visomis kryptimis į Vakarų Europą skrendančių keleivių sumažėjo dešimtimis procentų, Latvija išsiskiria 3,2 karto išaugusiu keleivių srautu. Per šią valstybę lietuviai ir mūsų šalies svečiai yra privers ti keliauti kaip per tarpinę stotelę tarp Lietuvos ir didžiųjų Europos miestų.

Nukelta į 6 psl.

Dėl Pilietybės įstatymo ketinama kreiptis į Konstitucinį Teismą

Vilnius, spalio 27 d. (ELTA) – Seimo posėdžių sekretoriате įregistruotas naujos redakcijos Pilietybės įstatymo projektas ir nutarimo projektas, kuriuo dėl kai kurių šio įstatymo nuostatų Seimui siūloma kreiptis į Konstitucinį Teismą (KT).

Pasak projektus įregistravusio Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininko Stasio Šedbaro, KT galėtų išsakyti savo nuomonę dėl kai ku-

rių Pilietybės įstatymo nuostatų.

Jeigu Seimas pritartų, KT būtų prašoma ištirti, ar Pilietybės įstatymo 7 str. 5 punktas, kuriame nustatyta, kad Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis, jeigu jis „yra lietuvių kilmės asmuo, išvykęs iš Lietuvos po 1990 m. kovo 11 d. ir įgijęs Europos Sąjungos ar Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybės narės pilietybę“, ne-

prieštarauja Konstitucijai. Joje nustatyta, kad „išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu LR ir kitos valstybės pilietis“.

„Kyla abejonių, ar LR pilietybės įstatymo 7 str. 5 punkte nustatytas teisinis reguliavimas nesudaro teisinių prielaidų plisti dvigubai pilietybei, t. y. šiuos dvigubos pilietybės atvejus traktuoti ne kaip ypač retą iš-

imtį, bet kaip paplitusį reiškinį“, – sako nutarimo projekte.

KT taip pat prašoma ištirti, ar Pilietybės įstatymo 7 str. 5 punktas neprieštarauja Konstitucijos nuostatai, kad „žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu“.

PLB Lietuvoje atstovaus V. Bandis

Vida Bandis.

Delfi.lt nuotr.

Vilnius, spalio 27 d. (Delfi.lt) – Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdyba pranešė, kad paskyrė PLB atstovę Lietuvoje – Vidą Bandis. Vida Bandis atstovo pareigas pradės

eiti lapkričio 13 dieną.

V. Bandis gimė 1934 m. Molėtųse. 1944 m. su tėvais pasitraukė į Austriją, vėliau – į Vokietiją. 1950 m. emigravo į JAV, kur baigė aukštųjų mokslus Illinois, Indiana ir Maryland universitetuose. Nuo 1960 iki 1999 m. gyveno ir dirbo Vokietijoje bei JAV. Nuo 1999 m. gyvena ir dirba Lietuvoje.

V. Bandis profesinė veikla siejosi su darbu aukštojo mokslo srityje – ji užėmė prorektorės pareigas University of Maryland (JAV), Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijoje dirbo Finansų politikos departamento direktore, generaline direktore – „Baltic Management Institute“ (BMI). V. Bandis turi vadovavimo tarptautiniams projektams patirties, taip pat patirties administravimo, žmogiškųjų išteklių, finansų analizės bei biudžeto planavimo srityse.

V. Bandis yra Almos Adamkienės labdaros fondo, „International Rotary Club of Vilnius“ ir „Baltic Management Institute“ valdybos narė, aktyvi visuomenininkė.

Premjeras nežada ekonomikos pagerėjimo

Klaipėda, spalio 27 (ELTA) – Premjeras Andrius Kubilius sako, kad šį ketvirtį pagerėję finansiniai šalies rodikliai nereiškia švelnėjančios finansų politikos, o atvirkščiai – yra priežastis diržus veržtis dar labiau.

„Nereikia turėti jokių vilčių, kad gyvenimas lengvės. Tai, kad ekonomika nesmunka taip, kaip buvo planuota, tik įrodo, jog einame tinkamu keliu“, – po Vyriausybės pasitarimo Klaipėdoje sakė A. Kubilius.

Augančiu šalies bendruoju vidaus produktu (BVP) nelinkusi džiaugtis ir finansų ministrė Ingrida Šimonytė. Jos teigimu, kol kas neverta žiūrėti vien į statistinius rodiklius.

„Ekonomika, deja, auga ne dėl vidaus prekybos, o dėl eksporto. Ateinančiais metais ekonomika tikrai smuks, todėl pajamų mažėjimas yra tiesiog neišvengiamas. Prekyba ir nekilnojamojo turto rinka susidurs su didžiausiomis problemomis“, – sakė ministrė.

Šiame numeryje:

- Skautybės kelias. Laiškai skautiškam jaunimui.
- „Skautų aidui“ – 85-eri (p. 2)
- Ar buvo Vilniaus okupacija? (p. 3, 9)
- Padėti, ištiesti ranką kitam – reiškia padėti sau (p. 4)
- Lietuvos karžygiai – majoras G. Songinas (p. 5, 11)
- Laiškai, nuomonės (p. 5)
- Hawaii sukaktuvinė šventė (p. 8)
- Atsiminimai (110) (p. 9)
- Aistra plaktukams skatina tarpt. bendradarbiavimą (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.32 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Po ilgos, labai ilgos pertraukos ir vėl išgirdome apie Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungą (PLJS) ir jos ateities planus. Kaip skelbia internetinė svetainė Lietuviams.com, ši praėjusį savaitgalį Daugirdiškės, Lietuvoje susirinkę jaunieji užsienio lietuviai po mėnesius trukusių svarstymų įkūrė PLJS atstovybę Lietuvoje. Pasak PLJS pirmininko Stasio Kuliavo, toks žingsnis atspindi norą atstovauti visų pasaulyje gyvenančių jaunų lietuvių interesams bei kelti organizacijos veiklos kokybę, nes jau kuris laikas „jų atstovavimas vis dar vyksta pagrįstas senomis tradicijomis ir infrastruktūra“. Ar šis sumanymas gyvuos, bus nuspręsta gruodį įvyksiančiame XIII Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Pietų Amerikoje, į kurį važiuoja ir nemažas būrys Šiaurės Amerikos jaunimo.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė – Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

2009 m. spalio mėn.

Mieli Broliai,

Ši mėnesį mano žmona ir aš iškylausime su kuprinėmis Baltuose kalnuose (White Mountains, New Hampshire, JAV). Pirmos dienos kelias bus sunkiausias, nes reikės kopti daugiau negu 6 mylių atstumą ir įlipti į 3,200 pėdų aukštumą (10 km 1,000 m.). Jau ilgai ruošiamės šiai kelionei. Savaitės bėgyje po darbo atliekame trumpas išvykas prie namų, o savaitgaliais – ilgesnius žygius gamtoje. Esame atidžiai apžiūrėję topografinius žemėlapius. Apsvarstėme reikmenų sąrašą, sukrovėme savo kuprines. Pasikartojome žinias apie pirmąją pagalbą. Esame tikri, kad esame tinkamai pasiruošę ir iškyla pasiseks.

Ar jūs grojate instrumentu, sportuojate, šokate tautinius šokius? Ar jūs pasiruošiate prieš koncertą ar rungtynes ar šokių šventę? Ar dalyvaujate repeticijose, praktikoje? Spėju, kad į visus klausimus atsakėte „Taip“. Kas įvyksta, kai nepakankamai pasiruošiate? Gal būna nemalonumų?

Skautavimas yra labai geras būdas pasiruošti ateičiai. Skautaudami jūs turite daug progų nagingai ir kūrybingai atlikti pasirinktas savo užduotis. Baigę užduotis jūs gaunate pažymėjimus, pvz., specialybės arba patyrimo laipsnius. Bedarant užduotis paprašykite, kad kitas skautas jus nufotografuotų. Baigę užduotis jas trumpai aprašykite. Tvarkingai sudėkite nuotraukas ir rašinėlius į albumą. Liks ne tik gražūs prisiminimai, bet ir pasiruošite smagesniam gyvenimui.

Skautaudami išmoksite pasirinkti užduotį, pasiruošti, atlikti ir įamžinti savo pasiekimus. Kai pradėsite dirbti, jūsų viršininkai prašys to paties. Sėkmės!

Budėk!

Brolis Tomas

P. S. Skautai Lietuvoje jau ruošiasi „Baltic Jamboree Amber Way“ stovyklai, kuri įvyks 2010 m. rugpjūčio 7–15 d. Žemaitijoje.

Spalio 25 d. Šv. Vardo katedroje, Čikagoje, įvyko Evangelijos paskelbimo ir Lietuvos vardo tūkstantmečio šventė. Šioje šventėje dalyvavo ir Čikagos lietuvių skautai. Nuotraukoje s.v. Andrius Markulis, Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir s.v. Audrius Aleksionas. ps. fil. Rasos Aleksionienės nuotr.

Laiškas skautiškam jaunimui

Sesės ir broliai,

Iki spalio 31 d. laukiu išgirsti, kas iš jaunimo dalyvaus „Skautų aidą“ pokylyje, kuris įvyks lapkričio 14 d. Lemont.

Nemokamą bilietą gaus 29 m. amžiaus ir jaunesni skautai ar skautės, kurie dalyvavo Gintaro vadovų mokykloje, Ažuolo mokykloje, Jaunų vadovų stovykloje 2006 metais arba Vadovų suvažiavime (Cuyahoga 2005–2008).

Naujiena – Įtraukiu 29 m. amžiaus ir jaunesnius, kurie dalyvavo „Ateities pėdsakai 2009“ suvažiavime.

Antra naujiena – Gražiai apsirenkite, bet nereikia uniformų!

Praneškite iki spalio 31 d., kas iš jaunimo dalyvaus, kad gautų nemokamą bilietą. Ačiū.

Budėk!

Brolis Tomas

Jei norite sužinoti daugiau apie Aušros vartų/Kernavės tunto veiklą, kreipkitės į naujai sukurtą tunto tinklalapį: www.avk-tuntas.org

Maloniai kviečiame Jus į Lietuvių skautų sąjungos žurnalo „SKAUTŲ AIDAS“ 85-ĄJĮ JUBILIEJŲ

Šventė įvyks 2009 m. lapkričio 14 d. Pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje 14911 127th St. Lemont, IL 60439

5 v. p. p. – kokteiliai
6 v. v. – programa
7 v. v. – vakarienė
8 v. v. – šokiai (gros Artūras Blažukas)

Bilietų kaina: jaunimui (iki 18 m.) – 30 dol. suaugusiems – 40 dol. Bilietus prašome užsisakyti iki lapkričio 6 d. pas sesę Ireną Žukauskienę: tel.: 708/579-0529 arba el. paštu: IrenaZukas@att.net

Filisterių skautų sąjungos Čikagos skyrius ruošia kalėdinių šiaudinukų gaminimo kursų, kurie įvyks š. m. lapkričio 15 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centre, konferencijų kambaryje.

Laukiame gausaus atsiliepimo į mūsų kvietimą. Apie dalyvavimą prašytume pranešti Jolandai tel. 630-257-2558.

AR BUVO VILNIAUS OKUPACIJA?

ČESLOVAS IŠKAUSKAS

romai.

„Wilno nasze!” – toks prieškarinis šūkis vis dar skamba ne tik mūsų humoristų lūpose, bet ataidi ir kai kurių šovinistiškai nusiteikusių lenkų galvose. Nors praėjo lygiai 70 metų, kai Vilnius ir Vilniaus kraštas buvo grąžintas Lietuvai, nostalgiški okupacijos laikų prisiminimai kai kam mūsų šalyje ir Varšuvoje neduoda ramybės.

Toks švelnus ir filosofiškas okupacijos prielaidų aiškinimas gali nuvesti prie atviro pritarimo dažnoms Maskvos radikalų mintims: okupacijos nebuvu, reikalavimas atlyginti jos padarytą žalą yra abсурdiškas, Vilnius grąžintas gera SSRS valia, (...), nacių nelaisvėje lietuvių tauta būtų apskritai išnykusi (...) ir t.t.

Vartau 1936 m. Kaune leistą vieno iš trijų brolių lietuvybės puoselėtojų Viktoro Biržiškos prisiminimų knygą „Neužgijusios žaizdos”. Matematikas ir visuomenės veikėjas, Vilniaus lietuvių komiteto, paskui 1925 m. įsisteigusios Vilniui vaduoti sąjungos narys (jai vadovavo brolis Mykolas) V. Biržiška aprašo kraupias pirmųjų lenkų okupacijos metų akimirkas.

1920 m. rugpjūtį atvykęs iš Petrapilio, lapkričio 23 d. jis buvo lenkų suimtas, kai pabėgo lietuviai kareiviai belaisviai. 1921 m. vėl suimtas dėl straipsnio laikraštyje „Głos Litwy”, bet 1921 m. rugpjūčio 23 d. amnestuotas. 1922 m. sausio 20 d. kartu su broliu Mykolu lenkų apkaltintas tėvynės išdavimu ir tik Tautų Sąjungai pareikalavus, vasario 6 d. su kitais 32 lietuviais ir gudais ištremtas į Nepriklausomą Lietuvą. Baisu, ką jam teko patirti lenkų okupuoto Vilniaus kalėjimuose!

Tiesą sakant, kaip teigia istorikai straipsnių rinkinyje „Lietuvos Rytai”, Vilnius buvo užimtas kiek anksčiau, 1919 m. balandžio 19 d. Nors Lietuvos sostinė buvo už demarkacinės linijos ir okupuota lenkų, Aukščiausioji Sąjungininkų taryba, nustačiusi laikinąją Lenkijos rytinę sieną, Vilnių vis tik paliko Lietuvai. Po pusmečio lenkai išsikraustė iš sostinės, bet rugpjūčio mėnesį gen. Lucjano Żeligowskio pulkai, pavadinti „Litewsko-białoruska dywizja” (kaip rašo V. Biržiška, Vakarų Europos ir Tautų Sąjungos akims apdumti), vėl įžengė į Lietuvą.

Spalio 7 d. buvo pasirašyta Suvalkų sutartis, o jau kitą dieną prasidėjo lenkų generolo vadovaujamo pulkų ir Lietuvos kariuomenės mūšiai prie Merkio. Spalio 9 d. po pietų lenkai visiškai užėmė Vilnių, ir tuomet su vietinių ir atsiųstų iš anksto agentų pagalba prasidėjo tikri lietuvių, žydų, kitų tautybių žmonių pog-

Anot istorikų, oficiali Lenkijos valdžia vykdė vadinamąją *fait accompli* („įvykusio fakto”) politiką: nors Varšuva neva nepritarė L. Żeligowskio ir Jozefo Pilsudskio vykdomai aneksijai, būtent Lenkijos Seime buvo patvirtintas savarankiškos valstybės Vidurio Lietuva sukūrimas. Įtvirtinti Lenkijos valdžią Vilniaus krašte 1922 m. sausio 8 d. įvyko Vilniaus Seimo rinkimai. Jis turėjo įtraukti okupuotą kraštą į Lenkijos sudėtį. Štai tokį „įvykusį faktą” toliau toleravo oficiali Varšuva, o spręsti okupacijos problemos neskubėjo nei Tautų Sąjunga, nei Vakarų Europos šalys (Tautų Sąjunga 1923 m. įteisino Vilniaus priklausymą Lenkijai). Jas tenkino tokia padėtis, kad tik nebūtų konflikto.

O konfliktas brendo. Lietuva, okupuotas Vilnius ir visas kraštas (maždaug 6,655 kv. km teritorija su beveik 458 tūkst. gyventojų 1939 m. duomenimis), jau griaudžiant Antrojo pasaulinio karo kanonadai, buvo ruošiamas pasidalinti tarp to meto pagrindinių veikėjų A. Hitlerio ir J. Stalino. Tą pačią dieną, kai Maskvoje buvo pasirašyta Vokietijos ir SSRS nepuolimo sutartis bei slaptieji protokolai, Raudonoji Armija užėmė Vilnių. Taip jo tariamasis grąžinimas, aptartas Molotovo ir Ribbentropo pasirašytuose dokumentuose, tapo ne humaniškumo įrodymu, o grobuoniškų kėslų išdava.

1939 m. spalio 10 d. Vilniaus priklausomybė Lietuvai buvo patvirtinta Lietuvos ir Sovietų Sąjungos sutartimi, o spalio 27-ąją, pasirašius sutarimą dėl sienų ir Raudonosios armijos karinių bazių įkurdinimo Lietuvoje, Vilnius ir visas kraštas oficialiai perėjo Lietuvai. Taigi, vieną okupaciją pakeitė kita. Gavusi trumpą atokvėpį, bet prižiūrima sovietų kareivių, Lietuva dar po pusmečio, 1940 m. liepos 21 d., buvo priversta priimti deklaraciją dėl įstojimo į SSRS.

Praėjo pusė amžiaus. Kaip rašė istorikė Vanda Kašauskienė, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio įgaliota 1990 m. vasario 7 d. Lietuvos SSR Aukščiausioji Taryba vienuoliktojo šaukimo septynioliktojoje sesijoje, atsižvelgdama į SSRS liaudies deputatų suvažiavimo nutarimą, priėmė sprendimą „Dėl 1939 metų Vokietijos–SSRS sutarčių ir jų pasekmių Lietuvai likvidavimo”, kuriuo slaptieji protokolai pripažįstami teisiškai nepagrįstais ir negaliojančiais nuo jų pasirašymo akimirkos, nes jie neišreiškė lietuvių tautos valios. Taip pat neteisėtu ir Lietuvos juridškai nesaistančiu pripažintas SSRS 1940 m. rugpjūčio 3 d. įstatymas dėl Lietuvos SSR priėmimo į SSRS.

Sakykime, kad tai tolima septynių dešimtmečių, tai yra, vienos kartos nuotoliu atitolusi istorija. Kai kas ją siūlo pamiršti, atidėti į šalį, tarpvalstybiniuose santykiuose vadovautis pragmatiškais interesais. Neseniai Vilniuje įvykusioje diskusijoje „Vilniaus grąžinimo metinės: istorijos nevienareikšmiškumas” istorikas Česlovas Laurinavičius Vilnių grąžinti Lietuvai privertusias priežastis nurašė „demokratinį idėjų plėtolei Europoje”.

Nukelta į 9 psl.

Ar lietuviška spauda palaiko „žaliuosius”?

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Kasdieniniame gyvenime tampa madinga į daug ką žiūrėti iš gamtosaugos pusės. Gamtos apsaugai puoselėti yra susikūrę sąjūdžiai, vadinami „žaliųjų” vardu. Žmonija skatinama naudoti mažiau popieriaus, kad reikėtų mažiau popiermalkių pjauti ir t.t. Aš prie „žaliųjų” sąjūdžio priskirčiau ir lietuvišką spaudą, nes ji vis mažiau ir mažiau popieriaus sunaudoja savo laikraščiams spausdinti. Toks apsisprendimas nėra savanoriškas, bet gyvenimo diktuojamas.

Pažiūrėkime į du populiarius išeivijos lietuvių laikraščius JAV – „Amerikos lietuvi” (toliau „AL”) ir „Draugą”. Per ketverius metus „AL” spausdinamų egzempliorių skaičius sumažėjo 1,649 egzemplioriais – nuo 3,813 egz. 2005 metais iki 2,164 egz. šimet. Tai 43 proc. kritimas! „Draugo” atveju per tą patį laiką egzempliorių skaičius sumažėjo 1,300. 2005 m. buvo spausdinama 4,500 egzempliorių, o šimet spausdinta 3,200. Tai 29 proc. kritimas. Ne toks staigus kaip „AL” atveju, bet taip pat nemalonus popierinės spaudos „sirgaliams”. Dar reiktų pridėti, kad šimet „AL” kas savaitę neišplatino 252 egzempliorių. Tai sudaro 12 proc. visų savaitėje spausdintų numerių. Kiekvieno „Draugo” numerio vidutiniškai buvo išspaudinta 112 egz. daugiau (4 proc.) negu išplatinta.

Visi šie duomenys pasirodė metiniame čia aptariamų leidinių pranešime JAV pašto tarnybai. Įdomu palyginti ir jų kainą. „AL” metinė prenumerata yra 79 dol. Per metus išleidžiami 52 numeriai. Taigi, prenumeratos kaina po 1.52 dol. už vieną numerį. „Draugo” metinė prenumerata yra 150 dol. Už tai gaunama 250 numerių. Tad vieno numerio kaina išeina vos 60 centų. Išvada – prenumeruojant, vieno „Draugo” numerio kaina yra daugiau negu perpus pigesnė už „AL”.

Per šiuos metus JAV buvo ir dar tebėra veikiamą įvairių ekonominių krizių. Padėtį gelbėti puolė valdžia ir per kraštą nubangavo įvairios valdžios, bet mūsų pinigais sukurtos programos. Valdžia pinigų skyrė bankams, išpirkto bankrutuojančias automobilių firmas ir t.t. Laikraščių leidėjai, išnaudodami susidariusią padėtį, pradėjo skatinti valdžios paramą popierinę spaudą išgelbėti nuo ekonominės pražūties. Ne paslaptis, kad daugelio didžiųjų dienraščių tiražas bei gaunamos lėšos už reklamas nestabdomai rieda į pakalnę. Kai kurie jų jau nustojo spausdinę popierines laidas ir tapo internetiniais leidiniais.

Žiniasklaidoje, ypač internetinėje, pilna įvairių pasisakymų. Niekas negalvoja, kad spaudos ateitis liks susijusi su popieriumi. Kalbant apie spaudos ateitį, daugumos akys krypta į kompiuterių ekranus. Tai ypač svarbu greitam naujienų perdavimui bei paskleidimui. JAV Kongrese numatomos apklausos dėl galimos valdžios paramos gelbstint popierinius laikraščius. Vieno komentatoriaus nuomone, tai panašu į planavimą turėti apklausas dėl mažėjančio pareikalavimo arkliais vežamų vežimų ar dingstančios juodai-baltų televizorių paklausos. Per paskutinį dešimtmetį susikūrė daug naujų varžovų spaudai ir tie varžovai nenaudoja popieriaus. Jie greičiau ir pigiau apsisuka negu spausdinimo mašinos ir išvežiojimo priemonės. Norim nenorim – prieš mūsų akis neišvengiami pokyčiai.

Ar mes, besirūpindami lietuviška spauda, esame pasiruošę pokyčiams? Tai vienas iš penkių klausimų, į kuriuos reikia sau atsakyti. Kiti klausimai: kaip mes reaguojame į pokyčius? Ar galime pakelti pokyčių sukeltą įtampą? Ar esame pasiryžę būti gerais mokiniiais pokyčius skatinančiose organizacijose? Pagaliau, ar galime nuoširdžiai remti pokyčių diktuojamą procesą?

Visi žinome, kad jeigu mintis keisti kyla iš mūsų pačių, mes jai mielai pritarsime. Tačiau jeigu neturime būdų naujoms mintims atsirasti, dažnai būsimė prieš jas, nes jos kyla iš kitų. Pokyčiai kartais pareikalauja daugiau lėšų, daugiau darbo jėgos ir paspartinto tempo. Į juos galime reaguoti su baime bei pasipriešinimu. Pokyčių išvakarėse reikia savęs paklausti – kokia nauda bus man iš to? Dirbantieji su pokyčiais sako, kad randant naudos sau, 20 proc. asmenų pokyčius priims, kiti 50 proc. norės papildomos informacijos, o likusieji 30 proc. priešinsis bet kokiems pokyčiams. Kokioje grupėje esame mes?

Padėčiai keičiantis dažnai išgyvename įtampą. Įtampa gali būti asmeninė arba diktuojama padėties, arba atsinešama iš praeities. Įtampa išgyvename psichologiškai, fiziškai – nuovargiu, sumažėjusiu našumu, atsispindi ji ir mūsų elgesyje. Yra būdų su įtampa kovoti ir ją apmąšinti. Padedą, jeigu suprantame problemą, matome įtampą keliančius veiksnius. Viską aiškiau matant, palengvėja ir sprendimų pasirinkimas. Daugeliui su įtampa dorotis padeda mankšta, realistinė viltis ir pusiausvyros išlaikymas tarp darbo ir namų bei šeimos gyvenimo.

Specialistai teigia, kad pasiryžimas būti atviram esantiems ir būsimiems pokyčiams yra kritiškai svarbus. Mūsų sugebėjimas mokytis turi būti lygus ar didesnis, negu mus supantys pokyčiai. Šių laikų iššūkis darbuotojams yra sugebėti mokytis, sugebėti jau išmokyt dalykų atsisakyti ir sugebėjimas iš naujo išmokti. Tyrimai rodo, kad 60 proc. planuojamų pokyčių subliūkšta dėl blogo planavimo. Prieš ką nors keisdami, daug organizacijų ir bendrovių turi sau atsakyti į klausimus: Ką pokyčiai palies? Kaip visus į tą procesą įtraukti? Koks yra pasisiekimo planas? Gerai yra pasitikėti Aukščiausiojo valia, bet jis mūsų gali nepastebėti, jeigu tik rankas sudėję lauksime stebuklo.

PADĖTI, IŠTIESTI RANKĄ KITAM – REIŠKIA PADĖTI SAU

Iškilmingi Lietuvos Dukterų pietūs

NIJOLĖ NAUSĖDIENĖ

Spalio 11 dieną Lietuvos Dukterų draugijos narės ir svečiai rinkosi į „Camelot“ restorane Draugijos su-ruoštus metinius pietus. Šiems pietums iškilmingumo suteikė nepaprastai šventiškai išpuošta salė, priekyje salės gražiai išdėlioti turtingos loterijos laimikiai, žmonės, šventiškai nusiteikę ir linksmais veidais.

Programos vadovė Nijolė Nausėdienė, pasveikinusi visus susirinkusius, pristatė iš Los Angeles atvykusią sesę Alę Vilčinskienę, taip pat buvusią Florida skyriaus pirmininkę Aldoną Baukienę. Tarp svečių šioje popietėje buvo ir Leonas Narbutis, atvykęs iš Lietuvos, mūsų šaunioji visuomenininkė Marija Remienė, kuri suspėja ir jaučia pareigą nepraleisti nė vieno renginio, ir buvusi draugijos pirmininkė B. Smilgienė. Popietėje pasigedome daugiau garbingų svečių, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių negalėjo dalyvauti.

Renginio vedėja Nijolė Nausėdienė.

Rūpinasi savaisiais Amerikoje ir Lietuvoje

Renginio vedėja trumpai apibūdino šios gražios organizacijos tikslus ir veiklą. Ši organizacija dirba daugiau nei 50 m., neskelbdama apie savo gerus atliktus darbus, ištiesdama pagalbos ranką sunegalavusiems, ištikus šeimos tragedijai tiek Lietuvoje, tiek čia, Amerikoje. Tai vienintelė tokia labdaros organizacija, kuri rūpinasi savaisiais žmonėmis čia pat. Gyventi Amerikoje nereiškia, kad visi joje gyvena be rūpesčių, be problemų, kad jų neprispaudžia bėdos, kad neįvyksta nelaimės. Daug, labai daug žmonių, ypatingai senesnio amžiaus, reikalinga mūsų pagalba. Kiek daug yra senų žmonių, neišgalinčių iš savo menkos pensijos pragyventi, nupirkti vaistų, kiek daug yra ligos palaužtų. Jiems visiems reikalinga skubi pagalba. Lietuvos Dukterys stengiasi tuoj pat atsilipti į prašymus, ilgai nesvarstant, tuoj pat iš savo kuklaus biudžeto stengiasi prašančiam padėti.

Šiuo metu organizacija remia Texas valstijoje vežiu sergantį berniuką, Florida valstijoje – sergančią kaulų vėžiu, New York gyvenančias dvynukes, 2 čikagietes ir dar du Lietuvoje sunkiai sergančius ligonius.

„Negaliu nepaminti, – sakė renginio vedėja, kad man asmeniškai savo laiką Lietuvos Dukterys taip pat pirmosios ištiesė pagalbos ranką. Atvykau į JAV kaip Brazilijos jauni-

mo atstovė dalyvauti Jaunimo kongrese. Buvau pilna energijos, jauna ir nežinojau, kad lemtis nulems kitaip, ir gyvenimas pasisuks visai kita kryptimi. Vienas jaunas lietuvis advokatas vežė mane parodyti „lietuviškas kopas“ Indiana valstijoje. Kelyje įvyko didelė automobilio nelaimė: jam tik koja lūžo, o mane gaisrininkai galėjo išimti tik perpjaudami automobilį. Kritiškoje padėtyje buvau nuvežta į Valparaiso ligoninę. Vos tik atgavau sąmonę, pirma mintis persmelkė: kas dabar bus? Svetimame krašte, be draugų, be giminių, be to krašto kalbos, nors kalbėjau šešiomis svetimomis kalbomis. Mano nuostabai, jau kitą dieną pas mane atsilankė dvi Dukterų draugijos sesės. Tada aš nieko nežinojau apie šią labdaros organizaciją. Mane sujaudino jų nuoširdumas, greitas atsiliėpimas, finansinė parama, kurios per visą gyvenimą neužmiršau. Tad šiandien įsijungdama į šios draugijos veiklą nors mažą dalelę atsidėkosiu joms.

Buvusi Lietuvos Dukterų pirmininkė J. Krutulienė (stovi) su dabartine pirmininke I. Grigaitiene.

Garsusis psichologas Sigmund Freud sakė, kad kuo daugiau meilės bei genoriškumo sklinda iš jūsų, tuo daugiau grįžta jums. Tad padėti, ištiesti ranką kitam – reiškia padėti sau. Tad kviečiu ir kitus prie šio kilnaus tikslo prisidėti, įsijungti į nares, paremti organizaciją savo auka, nes tik eidami vis kartu mes galėsime pasiekti dar daugiau.”

Atėjo laikas užleisti vietą jaunesnėms

Toliau N. Nausėdienė suteikė žodį buvusiai šios organizacijos pirmininkei, dabartinei vicepirmininkei Joanai Krutulienei, kuri trumpa ir jautria kalba palietė kiekvieną klau-

Renginyje dalyvavo ir Marija Remienė (k.) bei „Amerikos lietuvių“ žurnalistė Dalia Kavaliauskienė (d.).

sytoją: „Trylika metų žmogaus gyvenime yra ilgas laikas, nors tas laikas prabėga taip greit, kaip nutekantis upelio vanduo. Kartais jis toks skaidrus, linksmas čiurlenantis, o kartais – drumzlinas, nusinešantis įvairius įvykius ir išgyvenimus užmarštin.

Tačiau ne viskas apsineša gyvenimo dulkėmis, lieka gražiausi prisiminimai. Nepamirštami liko Dukterų draugijos nuveikti darbai drauge su skyriaus valdybos mielomis sesėmis. Mes dalinomės rūpesčiais ir darbais, kartu juokėmės ir verkėme, tiesdamos pagalbos ranką, kurios, pagal Janinos Degutytės eiles, „nešė ir dalino duoną širdyn sušildyta, skalsia“. Neužmiršti liks visi, visi mūsų draugai – rėmėjai. Štai atėjo laikas ir reikia užleisti vietą jaunesnėms sesėms, kad ir toliau Draugija klestėtų ir gyvuotų dar daugelį metų!

Esu labai laiminga ir su džiaugsmu pristatau Jums naują Lietuvos Dukterų draugijos pirmininkę Ireną Grigaitienę, kuri savo energija, sumanumu ir patyrimu sėkmingai tęs Draugijos išipareigojimą mūsų nelaimingiesiems. Jai ir visoms valdybos sesėms linkiu sėkmės.”

Į ateitį – su ištiesta pagalbos ranka

Organizacijos pirmininkė savo kalba pradėjo tokiais žodžiais:

„Man teko garbė perimti pirminkės pareigas šios garbingos draugijos, peržengusios 50 metų gyvenimo sukaktį ir kilniai žengiančios į antrą pusę šimtmečio. Daug buvo nuveikta per praėjusius 50 metų, daug vilčių dedame ir ateinantiems 50 metų. Tačiau laikai labai keičiasi ir ateitį lyginti su praeitimi – beveik neįmanoma. Reikės prisitaikyti prie naujų reikalavimų bei atkreipti dėmesį į naujas aplinkybes. Mes ištie-

sime pagalbos ranką ir ateityje, žinoma, tikrai su mūsų darbus remiančios visuomenės pagalba.

Gyvenime esu pati pajutusi, ką reiškia ištiesta pagalbos ranka. Prieš maždaug 20 metų mūsų šeima gyveno gana neįspūdingą gyvenimą. Su vyru Algiu auginome tris jaunas dukras: Daivą, Liną ir Daile, per daug rūpesčių lyg ir neturėjome. Vyras dirbo, o aš nešiau namų krūvį ir dar dirbau nepilnalaikį darbą. Dukros lankė mokyklas, šeštadieniais važinėjome į lietuviškas mokyklas, skautų būrelius, ateitininkų susirinkimus ir tautinių šokių repeticijas. Gyvenimas, kaip ir visų kitų, ėjo kasdienine vaga.

Viskas pasikeitė, kai vieną pirmadienio rytą, vyrui bevažiuojant į darbą, jį ištiko insultas. Ši nelaimė sukrėtė visą mūsų gyvenimą. Iš karto pajutau beviltiškumą: vyras ant mirties slenksčio, dukroms – mokslos prieš akis, o aš net gero darbo neturiu, net neturėjome pakankamai pinigų maistui. Realybė buvo baisi. Tačiau atsirado žmogus, kuris, suprasdamas mano padėtį, mane užtikrino, kad, reikalui esant, jų profesinė organizacija, esanti mano darbovietėje, padės, kiek man reikės. Giliai sujaudinta, prapliupau ašaromis ir labai įvertinau jo pasiūlymą, kuriuo iš tikrųjų, ačiū Dievui, nereikėjo pasinaudoti.

Lietuvos Dukterų draugija yra tokia organizacija. Ji ateina į pagalbą žmonėms, kurie išgyvena krizes, beviltiškumą ar sukrečiančią realybę.

Žengsime drąsiai ateitin ištiesdamos pagalbos ranką vargantiesiems. Džiaukimės, kad mums yra skirta Dievo galimybė padėti, o ne stovėti ant beviltiškumo slenksčio su ištiesta ranka. Už tai turime būti dėkingi Dievui. Nors ir mažiausia pagalba vargstančiam būna šimteriopai atlyginama Dievo. Dieve, padėk dabar-tinei valdybai vesti šią draugiją atjutojimo ir pagalbos keliu.”

Pietų maldą sukalbėjo naujoji pirmininkė I. Grigaitienė.

Po pietų buvo traukiami loterijos laimikiai. Na, o pabaigai, muzikas Alfonsas Seniūnas užtraukė linksmas, visiems žinomas dainas. Popietė smagiai praėjo, visi namo skirstėsi su pakilia nuotaika.

Pabaigai noriu padėkoti Lietuvos Dukterų draugijos valdybos sesėms, kurios įdėjo daug darbo, kad ši popietė pavyktų. Valdybos vardu dėkojame „Racine Bakery“ kepyklai, kuri visados mums ištisia dosnią ranką. Dėkojame mūsų „seneliui“ „Draugui“ už skelbimus laikraštyje. Dėkojame visiems susirinkusiems ir savo dalyvavimu parėmusiais mus.

Pietų svečiai (iš k.): Roma Balčiūnienė, Sigutė Užupienė, Lilė Juzėnienė ir Leonas Maskoliūnas.

Leono Narbučio nuotr.

LIETUVOS KARŽYGLIAI – MAJORAS GENRIKAS SONGINAS

DONATAS JANUTA

Mano kaimynas, kalifornietis Zigmą Viskanta ragina paminėti 60 metų „jubilių“ nuo 1949-ųjų, kada daugumas mūsų dypukų atplaukėme Amerikon („Draugas“, laiškų skyrius, 2009 m. spalio 16 d.)

Didžiūma tų atvykusių, mūsų tėvai ir motinos, jau seniai persikėlę į Kazimierines, Tautines ir kitas kapines ir kapinaites plačioje Amerikoje. Prisimenant tą dypukų atvykimo sukaktį, turėtume atsiminti ir juos. Jie savo gyvenime daug nuveikė ir daug vargų patyrė. Mes, tų Nepriklausomos Lietuvos kūrėjų sūnūs ir dukterys, irgi nebeesame savo jaunystėje. Jeigu mes jų neprisiminsime, po mūsų nebeliks kam.

Genrikas Songinas 1938 m.

Mūsų tėvai buvo ta nuostabi tarpkarinė karta, kuri po Pirmojo pasaulinio karo su ginklu atsiėmė savo Tėvynę ir paskui sunkiai dirbdami, pradedant beveik nuo nulio, atkūrė valstybę, mūsų Lietuvą, paskui viską prarado – ir prieš 60 metų atvyko į Ameriką ne pagal pasirinkimą, bet todėl, kad neturėjo kitos išeities.

Didžiūma mūsų žinome generolo Plechavičiaus nuopelnus, ir generolo Raštikio storus autobiografinius tomus. Žinome ir daugiau generolų, kurie anksčiau ar vėliau iškilo į politiką, parašė atsiminimus ar kitaip išgarsėjo arba save išgarsino. Tačiau tie, kurių pavardės būdavo linksniojamos spaudoje, tėra tikta maža sau-

jelė visų savanorių-kūrėjų, be kurių drąsos ir ginklų nebūtų buvę tada ir gal nebūtų šiandieną Nepriklausomos Lietuvos.

Vienas iš tokių Lietuvos savanorių-kūrėjų, kurį man teko pažinti ir kuris jau daugiau nei 30 metų guli Čikagos Kazimierinėse, buvo Lietuvos kariuomenės majoras Genrikas Songinas. Jisai dalyvavo visuose XX amžiaus lietuvių svarbiuose įvykiuose – su ginklu ir drąsa, savo protu ir išsilavinimu kovėsi už Nepriklausomybę, apdovanotas ne tik Lietuvos, bet ir Vokietijos, Latvijos aukščiausiais medaliais ir ordinais už pasižymėjimą kovų laukuose. Jis partizanavo prieš bolševikus, išgyveno Gestapo kalėjimus, patyrė dypukų sunkumus ir užsidirbo darbininko duoną Čikagos fabrike.

Genrikas Songinas, Andriaus ir Evos sūnus, gimė 1891 m. birželio 5 d. Vitebsko gubernijoje Gudijoje (Baltarusijoje), Pustynios dvare. Užaugo Vilniaus krašte, Eišiškių valsčiuje, Songiniškių kaime, Chomičių dvare. Tėvų išsiųstas baigė gimnaziją ir agronomijos mokslus Prahoje, Čekoslovakijoje. Kalbėjo lietuvių, lenkų, vokiečių, čekų, ukrainiečių ir rusų kalbomis. Buvo DLK Gedimino palikuonis – Čikagoje labai seniai man rodė savo ilgą giminės medžio schemą.

Pirmojo pasaulinio karo pradžioje 23 m. amžiaus gyveno Vokietijoje. 1914 m. paimtas į vokiečių kariuomenę, baigė vokiečių karo mokyklą ir buvo išsiųstas į frontą. Kovėsi prieš rusus Galicijos fronte, prieš Vakarų sąjungininkus prancūzų fronte ir pagaliau – vėl prieš rusus Ukrainoje. Šešis kartus mūšiuose buvo sužeistas. Už narsumą fronte Vokietijos karinės vadovybės apdovanotas 1-ojo ir 2-ojo laipsnių Geležiniais kryžiais.

Songinas tarnavo vokiečių kariuomenėje 5 kovinius metus ligi 1919 m. liepos 5 dienos, o savaitę po paleidimo, liepos 12 dieną, įstojo į Lietuvos kariuomenę. Paskirtas šaulių instruktoriumi, su daliniu pasiųstas į frontą. Jau liepos 16 d. kovojo prieš bolševikus, kol rugpjūčio 26 dieną mūšyje nebuvo sužeistas ir gydytas Kupiškio lauko ligoninėje. Pasveikęs spalio 12–25 d. kovojo prieš bermontininkus, 1920 m. nuo vasario 6 ligi

1919 m. grįžus po mūšių su bermontininkais (iš d.) Genrikas Songinas, Juozas Barkauskas, kitas neatpažintas. Nuotr. iš J. Barkausko albumo

balandžio 30 d. – prieš lenkus. Buvo vienas iš nedaugelio Lietuvos karininkų, baigęs kaizerio karo mokyklą Vokietijoje. Lietuvos karininkų didžiūma buvo baigę caro karo mokyklas.

Tarp kitų mūšių 1919 m. Songinas vadovavo vienai puolėjų grupei prieš bolševikus Annenhofo dvare, Latvijoje, netoli Daugpilio. Oficialiai pristatyme apdovanojimui G. Songino vaidmuo aprašytas taip: „1919 metų rugpjūčio 26 dieną savanoriškai su kuopomis ėjo į ataką mūšyje ties Paberžė ir Jodancais. Savo asmeniniu pavyzdžiu nuvedė pasakui save kareivius ir tuo daug padėjo batalionui užimti Paberžę. Per ataką

buvo sužeistas dviem kulkom.“

Vilniuje gyvenantis Nepriklausomybės kovų istorijos tyrinėtojas, daugiatomės „Lietuvos karžygliai“ autorius Vilius Kavaliauskas sako, kad Annenfo kautynės buvo vienintelės, kuriose Lietuvos kariai su kardais puolė ir kovojo prieš priešus. 1919 m. lapkričio mėnesį Songinas buvo apdovanotas 1-ojo laipsnio kryžiumi „Už Tėvynę“. Vėliau buvo apdovanotas ir DLK Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu, Lietuvos Nepriklausomybės ir Latvijos išsivadavimo karo medaliais. Taigi, Songino drąsą ir sumanumą karo kovose medaliais ir ordinais įvertino trys valstybės.

Nukelta į 11 psl.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais:
redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

BEVILTISKŲ PADĖČIŲ NEBŪNA, BŪNA TIK BEVILTISKI SPRENDIMAI

Perskaičius „Drauge“ (2009 m. spalio 6 d.) gerb. Donato Janutos straipsnį man, kaip Lietuvos kariuomenės kūrėjui-savanoriui, iškilo labai daug klausimų ir painiavos.

Darosi jau visai nebelinksma, kai Lietuvos išdavikai-kolaborantai bandomi pateisinti, tuo iškreipiant bet koki patriotinį jausmą, paniekinant šimtus tūkstančių nužudytų Lietuvos piliečių ir šimtus tūkstančių geriausių Lietuvos piliečių, bėgusių nuo raudonojo sovietinio maro.

Prieškaryje Lietuvos kariuomenė buvo labai gerai paruošta ir apginkluota. Reguliariose pajėgose tarnavo daugiau nei 20,000 karių, aktyvaus rezervo turėta daugiau nei 20,000 karių, puskarininkų ir karininkų. Be to, dar buvo apie 70,000 Šaulių sąjungos narių. Taigi, prie ginklo Lietuvos valstybė galėjo pristatyti iki 500,000 karių visuotinės mobilizacijos atveju.

Šiuo konkrečiu atveju niekaip negalima pateisinti kario kolaboranto Vinco Vitkausko (man jis joks generolas ir joks buvęs kariuomenės vadas), kuris paskutiniame posėdyje pareiškia, kad kariuomenė nėra pasirėngusi pasipriešinti, po to, kai jis

turėjo galimybę ir pareigą paruošti kariuomenę pasipriešinimui. Būtų naivu manyti, kad tokio rango karininkas būtų nežinojęs, kas vyksta pačioje Sovietų Sąjungoje. Kaip ten be jokių priežasčių šimtai tūkstančių naikinami savi piliečiai. Galiausiai, galėjo pastudijuoti Suomijos-Sovietų Sąjungos žiemos karą 1939–1940 m. ir padaryti reikiamas išvadas ir paruošti kariuomenę. Kas būtų buvę, jei mes, 1990–1991 metų visiškai beginkliai savanoriai, 1991 m. sausio 13 dieną būtumėm pareiškę, kad parlamento apginti neįmanoma ir palikę prof. Vytautą Landsbergį vieną? Ar dabar turėtumėm Nepriklausomą Lietuvą? Tai kodėl jis dar vadinamas ne tikruoju vardu – išdavikas – kolaborantas Vincas Vitkauskas.

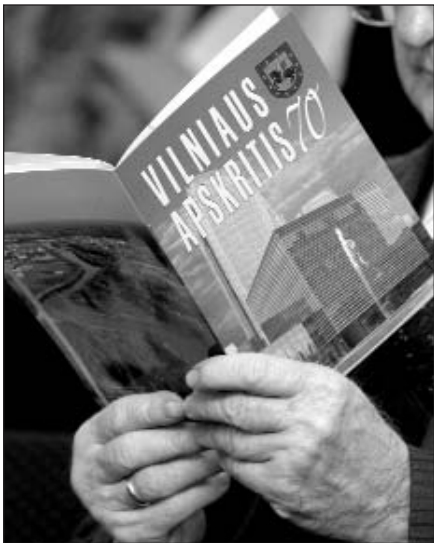
Beviltiskų padėčių nebūna, būna tik beviltiški sprendimai. Keliai buvo bent keli, vienas iš jų – tapti partizanais, kaip padarė generolas (generolas iš didžiosios raidės) Vytautas Žemaitis.

Lietuvos kariuomenės
kūrėjas-savanoris majoras
Arūnas Stašaitis
St. Petersburg, FL

Du kovų draugai, dalyvavę Annenhofo mūšyje 1919 m. rugpjūčio 17 d.: stovi su pypke rankoje Genrikas Songinas, ant laiptų Juozas Barkauskas.

Minimos Vilniaus grįžimo metinės

Eltos nuotr.

Vilnius, spalio 27 d. (ELTA) – Sostinėje minimos Vilniaus grįžimo Lietuvai 70-osios metinės, Vilniuje ir jo apylinkėse tvarkomi Nepriklausomybės kovų dalyvių kapai.

Vilniaus apskrities viršininko administracijos salėje vyko istorinė konferencija, kurioje pranešimus Vilniaus grįžimo Lietuvai ir Vilniaus apskrities istorijos temomis skaitė pro-

fesorai Antanas Tyla, Alfredas Bumblauskas, kiti istorikai. Vakare Vilniaus arkikatedroje buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios už Vilnių, Lietuvą ir jos žmones.

1939 m. rugpjūčio 23 d. Sovietų Sąjunga ir Vokietijos Reichas pasirašė nepuolimo sutartį, kurioje pasidalijo įtakos zonas. Lietuva atiteko Vokietijos įtakos sferai.

Tų pačių metų rugsėjo 1 d., prasidėjus Antrajam pasauliniam karui tarp Vokietijos ir Lenkijos, naciai ne kartą siūlė Lietuvai pasiūsti kariuomenę ir atsiimti Vilnių. Lietuvai atsisakius tai daryti, rugsėjo 28 d. Vokietija ir Sovietų Sąjunga pasirašė papildomą slaptą protokolą, kuriuo Vokietijos Reichas perleido Lietuvą sovietų įtakos sferai.

1939 m. spalio 10 d. Maskvoje pasirašyta „Vilniaus ir Vilniaus srities Lietuvos Respublikai perdavimo ir Lietuvos-Sovietų savitarpio pagalbos sutartis“. Atgavusi Vilnių, Lietuva turėjo išileisti Raudonosios armijos įgulas. 1939 m. spalio 27 d. Lietuvos kariuomenė pradėjo žygį į Vilnių, o spalio 28 d. įvyko oficialus kariuomenės sutikimas.

Kviečiama neįgaliems vaikams nupirkti po Kalėdų dovaną

Vilnius, spalio 27 d. (Bernardinai.lt) – Visuomenės aktyvistai rengia kalėdinę labdaros akciją, per kurią Lietuvos gyventojai ir užsienyje gyvenantys tautiečiai bus kviečiami padėti neįgaliems vaikams, o valdžios atstovai raginami susimąstyti apie taupymo politikos padarinius itin socialiai pažeidžiamiems neįgaliesiems ir jų artimiesiems.

Akciją „Ištiesk gerumui ranką“ rengiančio labdaros ir paramos fondo „Algojimas“ vadovė Aušra Stančikienė pasakojo, kad visoms Lietuvos savivaldybėms buvo išsiųsti prašymai suskaičiuoti, kiek jose yra neįgalių vaikų. Paaiškėjo, kad Lietuvoje auga apie 30,000 tokių vaikų.

Negalią turinčius vaikus auginančių šeimų artimiesiems, pasak jos, buvo įteiktos anketos. Jose bus įrašytos vaikų svajonės, t. y. ką jie norėtų gauti per Kalėdas. Šios anketos bus paskelbtos internete.

Akcijos organizatoriai kvietė Lietuvos žmones įgyvendinti šias vaikų svajones. „Dalyviai yra visi, ir nuo

aktyvumo, geraširdiškumo priklausys, kiek vaikų svajonių bus išpildyta“, – sakė fondo vadovė.

Akcijos organizatoriai pripažino siekiantys atkreipti ir politikų dėmesį. Labdaros akcijos pristatyme dalyvavę politikai pabrėžė, kad kartu su biudžetu parlamentą pasiekusios taupymą numatančios įstatymų pataisos dar nėra priimtos ir tikino, kad akcijoje dalyvaus ne kaip politikai, o kaip žmonės.

Prodiuseris Edvardas Žičkus pasakojo, kad akcija baigsis penkiais koncertais, kurie vyks užsienyje ir Lietuvoje. Pasak jo, akcijos kol kas finansiskai niekas neparėmė. Koncertus, anot E. Žičkaus, užsienyje surengti padės ten gyvenančios lietuvių bendruomenės, o Lietuvoje prisidės vienas ir pagrindinių televizijos kanalų, kuris kol kas nebuvo įvardytas.

A. Stančikienė taip pat minėjo, kad akcijoje dalyvauti galima skambinant trumpuoju numeriu arba perdant pinigus į specialią sąskaitą.

Per šventes emigrantų grįš mažiau

Atkelta iš 1 psl.

Nieko keisto, kad sudėtingi skrydžiai atgraso nuo kelionės į Lietuvą ne tik emigrantus, bet ir užsienio turistus. Lietuvos oro bendrovės per 9 šių metų mėnesius skraidino 563,700 keleivių – 39,7 proc. mažiau nei pernai sausį–rugsėjį, Lietuvos oro uostuose per šį laikotarpį pakilo ir nutūpė 35,4 proc. mažiau lėktuvų.

Naujos oro linijos į Lietuvos rinką įeiti taip pat neskuba, nors valdžios vyrai visus metus gyrėsi derybomis ir neva rengiamomis sutartimis su įvairių kraštų oro vežėjais.

Susisiekiimo ministerija numato, kad dėl kelionių sumažėjimo tarptautinių Vilniaus, Kauno ir Palangos oro uostų nuostoliai šiais metais gali viršyti 17 mln. litų.

Oro uostus gelbėti susigriebeš susisiekiimo ministras Eligijus Ma-

siulis pasiūlė ir taip skylėtame valstybės biudžete rasti 15 mln. litų svarbiausioms skrydžių kryptims finansuoti bei į oro uostų valdymą įleisti privačius investuotojus. Anot jo, jeigu oro uostai nebus pertvarkyti per trejus artimiausius metus, jie patirs per 20 mln. nuostolių, iš jų didžiausi – 17 mln. litų – numatomi šįmet. Iki 2011 m. planuojama baigti oro uostų pertvarką, jie turėtų būti pertvarkyti į akcines bendroves, valstybei paliekant ne mažiau kaip po 51 proc. akcijų.

Ministro siūlymams iš esmės pritarė per Vyriausybės pasitarimą. Žadama, kad pritraukus stiprių oro uostų valdytojų skrydžių kryptų iš Lietuvos padaugėtų nuo dabar esančių 32 iki 42. Lapkritį turėtų būti patvirtintos svarbiausios Lietuvos nuolatinių skrydžių kryptys.

Svarbu žinoti

Papildomai bus tikrinamas rankinio bagažo turis

Lietuviams.com – Nuo spalio pabaigos Tarptautiniame Vilniaus oro uoste papildomai tikrinamas rankinio bagažo dydis. Nors kiekviena oro skrydžių bendrovė turi nustatytas rankinio bagažo gabenimo taisykles, su kuriomis keleiviai turi susipažinti išgydami skrydžio bilietą, taisyklių dažnai nepaisoma ir yra viršijami nustatyti reikalavimai.

„Į lėktuvo saloną nešamų daiktų tikrinimas reikalingas pačių keleivių saugumui užtikrinti. Kadangi rankinį bagažą reikia laikyti po kėde, esančia priešais keleivio vietą, arba virš keleivio vietos esančioje lentynoje, jis neturi būti didesnis ar sunkesnis, nei leidžiama. Priešingu atveju taip yra pažeidžiami skrydžio saugumo reikalavimai ir sukeliamas pavojus visiems lėktuvo keleiviams“, – tvirtina į Vilniaus oro uostą skraidančių oro bendrovių atstovų komiteto (AOC) pirmininkas Tomas Survilas. Pasak jo, rankinio bagažo taisyklės nebus griežtinamos – jos liks tokios pačios, tiesiog prieš saugumo patikrą bus papildomai patikrinamas rankinis bagažas.

T. Survilos teigimu, pastaruoju metu padaugėjo keleivių, kurie kartu su savimi į lėktuvo saloną pasiima daugiau rankinio bagažo, nei yra leidžiama, ir taip yra viršijami numatyti reikalavimai, taikomi rankiniam bagažui. Dėl šių priežasčių pagal visame pasaulyje galiojančią praktiką Tarptautiniame Vilniaus oro uoste taip pat bus įrengta speciali rankinio bagažo patikra – prieš aviacijos saugumo procedūrų vietą bus įrengti ribotuvai, tikrinsiantys bagažo turį. Jei bagažas neatitiks reikiamų išmatavimų ar bus viršijamas jo leidžiamas kiekis, keleivių bus prašoma registruoti bagažą.

Keleivių rankinis ir registruotas bagažas turi neviršyti nustatytų dydžio ir svorio reikalavimų. Verslo klasės keleiviams paprastai leidžiamas didesnis rankinio bagažo kiekis ir svoris.

Prezidentė suteikė malonę tik dviem nuteistiesiems

Vilnius, spalio 27 d. (ELTA) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė dviem nuteistiesiems suteikė malonę – sutrumpino laisvės atėmimo bausmės laiką. Iš viso prezidentės vadovaujama Malonės komisija apsvarstė 50 nuteistųjų prašymus suteikti malonę.

Pasak prezidentės, malonės suteikimas – sudėtingas, su teisingumu ir humaniškumu susijęs sprendimas, todėl turi būti pagrįstas neabejotinomis nuteistojo pastangomis keistis. Malonę gali būti suteikiama tik išimties atvejais, įsitikinus, kad nuteistas tikrai supranta padarytą klaidą, nuoširdžiai dėl to gailisi, elgiasi nepriekaištingai ir gali būti pavyzdys kitiems nuteistiesiems, o jo bausmės sutrumpinimas nekels grėsmės aplinkiniams.

Malonę teikiama pagal pačių nuteistųjų prašymus. Malonės prašy-

Lietuvos konsulai teiks paslaugas Meksikoje

Lietuviams.com – Siekdama gerinti konsulinių paslaugų teikimo Lietuvos piliečiams kokybę, spalio 29 – lapkričio 2 d. Lietuvos ambasada JAV rengia išvažiuojamąją konsulinio pareigūno misiją į Meksiką.

Mexico mieste dirbsiantis konsulas priims Lietuvos piliečių prašymus dėl pasų keitimo, civilinės būklės aktų įtraukimo į apskaitą ir kt. Lietuvių kilmės asmenys taip pat galės pateikti prašymus dėl Lietuvos pilietybės. Konsulas taip pat aplankys Meksikos kalėjimuose kalinčius Lietuvos piliečius ir aptars praktinius konsulinio bendradarbiavimo klausimus su šioje šalyje naujai paskirtu Lietuvos garbės konsulu.

Asmenys, pageidaujantys pateikti dokumentus konsului, kviečiami iš anksto registruotis konsulate, vadovaujamame Lietuvos garbės konsulo Meksikoje el. paštu consul@consuladolituaniamex.org arba telefonu +52-55-5596-2945. Lietuvos ambasados JAV telefonas +1-202-234-5860, el. paštas info@ltembassyus.org.

Konsulinės paslaugos Meksikoje gyvenantiems Lietuvos piliečiams ir lietuvių kilmės asmenims bus teikiamos Mexico mieste (adresas: Lietuvos garbės konsulas Meksikoje, Avenida Veracruz 23, Col. Condesa, Mexico, 06140, D.F.) – spalio 29 dieną, 5–7 val. v., spalio 30 dieną, 9 val. r.–7 val. v.

Išvažiuojamąsias misijas Lietuvos užsienio reikalų ministerija rengia nuo 2009 m. birželio 29 dienos į Lietuvos pasą papildomai elektroniniu būdu pradėjus įrašyti asmens biometrinis duomenis ir pirštų atspaudus. Konsuliniai pareigūnai vyksta į tuos regionus, kur yra didelės lietuvių bendruomenės ir nėra Lietuvos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos. Kita konsulinių pareigūnų išvažiuojamoji misija vyks į Australiją lapkričio 7–12 d., kur atvyks Japonijoje reziduojantis konsulas.

mas gali būti svarstomas tik įsiteisėjus nuosprendžiui. Malonės gali prašyti visi Lietuvos ir kitų valstybių teismų nuteisti Lietuvos piliečiai. Prašančiam malonės gali būti dovanota laisvė, sutrumpintas nelaisvės laikas arba sumažinta teismo skirta bausmė.

Nuteistųjų malonės prašymus svarsto ir siūlymus dėl jų prezidentei teikia Malonės komisija. Prieš priimdama sprendimą, šalies vadovė tariausi su Malonės komisija. Komisijos nuomonė dėl malonės teikimo prezidentės nesaisto. Malonės komisiją sudaro Lietuvos Aukščiausiojo ir Apeiliacinio teismų pirmininkai, teisingumo ministras, generalinis prokuroras, prezidento patarėjai teisės klausimais, Teisininkų draugijos, Kalinių globos draugijos ir Lietuvos nusikaltimų aukų rėmimo sąjungos atstovai.

Aplankykite

www.draugas.org

Pasaulio naujienos

Vardijami galimi kandidatai į ES prezidento pareigas

Briuselis, spalio 27 d. (AFP/BNS) – Europos Sąjungos (ES) vadovai šią savaitę numatytame susitikime veikiausiai pradės pasitarimus dėl to, kam turėtų atitekti Bendrijos prezidento pareigos. Pateikiame galimų kandidatų į Europos Vadovų Tarybos pirmininko pareigas sąrašą.

„Manau, tai turėtų būti moteris“, – sakė M. Wallström, Europos Komisijoje atsakinga už institucinius klausimus. **Delfi.lt**

TONY BLAIR

Buvusio Didžiosios Britanijos premjero noras tapti pirmuoju pus-trečių metų laikotarpiui skiriamu ES prezidentu, į kurio pareigas tas pats asmuo gali būti perrenkamas dar vienai kadencijai, nekelia abejonių. Jo kandidatūrą į šias pareigas pirmasis 2007 m. pasiūlė Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy, tačiau dabar manoma, kad buvęs britų premjeras neturi didelių galimybių jį užimti.

56 metų T. Blair yra garsi ir charizmatiška figūra, o tai labai svarbūs veiksniai Bendrijai, kuri nuogaštauja, kad neatsidurtų nuošalėje augant Jungtinių Valstijų, Kinijos ir Rusijos įtakai. Kita vertus, jis yra iš euroskeptiškos šalies, kuri nėra įsivedusi euro ir nepriklauso nevaržomo judėjimo Šengeno zonai. Be to, buvusio britų premjero vardas neišvengiamai siejamas su buvusiu JAV prezidentu George W. Bush ir Irako karu.

JEAN-CLAUDE JUNCKER

Ilgiausiai Bendrijoje premjero pareigas einantis politikas neslepia siekių užimti pareigas, kurias įsteigti numatyta Lisabonos sutartyje. Karštai Europos projektu tikintis Liuk-

semburgo vyriausybės vadovas šiuo metu pirmininkauja 16-os euro zonos valstybių finansų ministrus vienijančiai Eurogrupei.

Tačiau J.-C. Juncker sulaukė nemažai priekaištų dėl ne itin sėkmingo vadovavimo pastangoms įveikti ekonomikos ir finansų krizę, o jo šalyje galiojantys bankų paslapties įstatymai nepatinka įtakingoms ES valstybėms Prancūzijai ir Vokietijai. Be to, 54 metų Liuksemburgo premjeras neseniai turėjo sveikatos problemų.

JAN PETER BALKENENDE

Jei bus atvesta T. Blair kandidatūra, Bendrijos vairas gali būti patikėtas Nyderlandų premjerui. Jis yra iš vidutinio dydžio Europos valstybės, kurios pareigūnai dažnai skiriami į svarbias pareigas.

Tačiau nors 53 metų konservatorius yra iš šalies, kuri yra viena iš ES steigėjų, jis nėra labai garsus tarptautinėje scenoje ir daug kas mano, kad olandų premjerui stinga charizmos.

PAAVO LIPPONEN

Buvęs Suomijos vyriausybės vadovas priklauso tai pačiai kandidatų kategorijai. Kaip sakė vienas ES diplomatų, P. T. Lipponen laikomas „atsarginiu kandidatu, jei tektų rinktis mažiausią bendrą vardiklį“. Vis dėlto P. T. Lipponen, kuris Suomijos vyriausybei vadovavo 1995–2003 m., puikiai išmano Europos reikalus ir Bendrijos problemas.

68 metų suomių politikas yra socialdemokratas, todėl jo paskyrimas užtikrintų tam tikrą pusiausvyrą ES valdžios viršūnėje, turint galvoje faktą, kad EK ir Parlamentui vadovauja konservatoriai.

MARY ROBINSON

65 metų buvusi Airijos prezidentė ne kartą minėta tarp galimų kandidatų į Europos Vadovų Tarybos pirmininko pareigas. Moters, buvusios Jungtinių Tautų (JT) vyriausiosios žmogaus teisių komisarės, paskyrimas ES prezidente būtų reikšmingas ženklas. M. Robinson sakė, jog nesieks šių pareigų, tačiau negalima atmesti galimybės, kad ji pakeis savo nuomonę.

Vatikanas pradeda derybas su Šv. Pijaus X brolija

Vatikanas, spalio 26 d. (AFP/BNS) – Vatikanas pradėjo derybas su prieštaringai vertinama Šv. Pijaus X brolija, kuri atsikilo nuo Romos Katalikų bažnyčios praėjusio amžiaus septintajame dešimtmetyje, įvykus bažnyčios pertvarkai.

Kaip teigiama Vatikano pareiški-me, pokalbis su tradicionalistų brolija buvo „nuoširdus, pagarbus ir dalykiškas“, jame buvo nagrinėjami „keli svarbūs klausimai“, susiję su katalikiškosios doktrinos interpretavimu. Kaip pranešė Šventasis Sostas, artimiausiais mėnesiais numatoma tęsti derybas.

Šv. Pijaus X brolija yra didžiausia ir įtakingiausia tradicionalistų organizacija, įkurta velionio prancūzų arkivyskupo Marcel Lefebvre, griežtai laikosi tradicinių doktrinų, įskaitant šv. Mišių laikymą lotynų kalba, ir pa-

sisako prieš dialogą su nekrikščioniškomis religijomis.

1988 metais Jonas Paulius II atskyrė tradicionalistų vadovus nuo Bažnyčios už tai, kad M. Lefebvre nepaisė popiežiaus įspėjimų ir keturiems dvasininkams suteikė vyskupo šventimus be Šventojo Sosto leidimo. Tai buvo pirmoji naujausiųjų laikų schizma.

Tuo tarpu Benediktas XVI mėgina taikytis su brolija, laikančia save tikrosios katalikybės gynėja. Sausio mėnesį jis atšaukė ekskomuniką keturiems vyskupsams. Pastarasis sprendimas susilaukė prieštaringų vertinimų, kai paaiškėjo, jog vienas M. Lefebvre vyskupų neigia Holo-kautą.

1991 metais mirus M. Lefebvre, organizacijos vairą perėmė Bernard Fellay, vienas iš keturių vyskupų.

EUROPA

PARYŽIUS

Prancūzijos teismas už sukčiavimą nuteisė Scientologijos Bažnyčią ir vieną jos vadovų, tačiau neuždraudė šios religinės bendruomenės veiklos šalyje. Bažnyčios „Ižymybių centrui“ (Le Celebrity Centre) ir vienam knygynui, kurie yra Prancūzijos scientologų veiklos skyriai, nurodyta sumokėti 600,000 eurų (2 mln. litų) baudą už finansinį pažeidžiamų sekėjų apgaudinėjimą.

MADRIDAS

Tbilisis apkaltino Rusiją nesilaikant ugnies nutraukimo sutarties, kuri užbaigė praeitų metų rugpjūtį vykusį ginkluotą konfliktą dėl separatistinių Gruzijos regionų – Pietų Osetijos ir Abchazijos. „Rusija nesilaiko jokių prisiimtų išpareigojimų“, – sakė Ispanijoje viešintis Gruzijos premjeras Nika Gilauri. Gruzija apkaltino Rusijos pajėgas, kad jos Tbilisio kontroliuojamoje teritorijoje netoli Pietų Osetijos pagrobė 16 gyventojų.

MINSKAS

Vėlų pirmadienio vakarą Rusijos oro linijų bendrovei „S-AIR“ priklausantis verslo klasės lėktuvas „BAE-125“ sudužo prie Minsko oro uosto. Žuvo penki žmonės, tarp jų buvo ir oro linijų bendrovės vadovas, praneša „RIA Novosti“. Lėktuvo „juodosios dėžės“ kol kas nerastos.

PRAHA

Pilzeno universiteto Teisės fakultetas dalijo diplomus ir mokslo laipsnius nė nestudijavusiems žmonėms. Kilus šiam skandalui Čekijoje pradėtas neregėto masto patikrinimas – tikrinami visi, baigusieji visus universitetus nuo 2000 m. Patikrinimo išvadų laukiama po kelių mėnesių. Tik tada bus aišku, ar Vakarų Bohemijos universiteto skandalas yra pavienis atvejis, ar visa Čekijos švietimo sistema yra tokia korumpuota, kad niekas negalėjo nė įsivaizduoti.

TALINAS

Estijos parlamentas apsvarstęs, kokį poveikį ekologijai daro dujotiekio „Nord Stream“ tiesimas Baltijos jūra, priėmė pareiškimą, kuriame pa-

ragino regiono šalis nuodugnai apsvarstyti argumentus „už“ ir „prieš“. Parlamento vertinimu, rengdami tarptautinį įtakos ekologijai įvertinimą, jo autoriai ne visiškai atsižvelgė į rizikas, susijusias su projektu, ir dėl to negalima išduoti atitinkamų leidimų projektui įgyvendinti.

Netoli Estijos pakrantės rastas britų karinis povandeninis laivas „HMS E-18“, kuris 1916 m. nusken-do Baltijos jūroje su 33 žmonių įgula. Jis dingo Baltijos jūroje per Pirmąjį pasaulinį karą, tačiau Švedijos jūros tyrinėjimų bendrovė rado jį netoli Estijos Dago salos. Povandeninis laivas gana geros būklės. Bendrovė tikisi, kad iš pagarbos žuvusiems jūreiviams „E-18“ nebus judinamas ir liks gulėti jūros dugne, todėl neketina atskleisti tikslios vietos, kur jis nuskendo.

AZIJA

KVALA LUMPŪRAS

Virš vienos Malaizijos upės sugriuvus kabamajam tiltui, galėjo žūti 22 vaikai, pranešė policija. Nukritę vaikai priklausė beveik 300 moksleivių grupei, surinktai iš keliasdešimties pradinių mokyklų šiaurinėje Perako valstijoje. Vaikai dalyvavo ekskursijoje į vieną kaimą, esantį už 200 kilometrų į šiaurę nuo sostinės Kvala Lumpūro. 50 metrų ilgio tiltas buvo baigtas statyti prieš dvi savaites vietoje ankstesnio kabamojo tilto, kuris taip pat sugriuvo.

JAV

WASHINGTON, DC

Vienas JAV valstybės departamento diplomatas, nusivylęs dėl savo šalies veiksmų Afganistane, tapo pirmuoju Washington pareigūnu, atsisakytądinusiu protestuojant dėl jau 8 metus vykstančio karo, pranešė dienraštis „The Washington Post“. Praėjusį mėnesį atsistatydinęs 36 metų Matthew Hoh buvo aukštas Valstybės departamento pareigūnas Afganistano provincijoje Zabule, kuriame aktyviai veikia talibų kovotojai.

Amerikiečių bendrovė „RMS Titanic“, turinti teises į to paties pavadinimo laivo liekanas, siekia gauti leidimą iškelti likusias laive brangenybes, pranešė televizija „Fox News“. Pareiškimą likusioms nuskendusiam laive vertybėms ištraukti bendrovė pateikė vienam JAV teismui.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight	Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.
Auto Export	Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.
Small Packages	Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.
Air Freight	Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.
Trucking	Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Hawaii sukaktuvinė šventė

University of Hawaii prof. dr. Jonas Starkus (k.) su fotografu Sauliumi Sasnausku.

Sauliaus Sasnausko dukra Skaistė su savo vaikais Danieliumi ir Benjaminu atvyko pavišėti į Hawaii pas savo tėvą ir senelį.

Nuotraukos iš **Edvardo Šulaičio** archyvo

EDVARDAS ŠULAITIS

Rugpjūčio 21 d. suėjo 50 metų nuo Hawaii įstojimo į Jungtines Amerikos Valstijas. Kaip žinome, Hawaii valstija vėliausiai įsijungė į JAV, oficialiai ji buvo priimta 1959 m. rugpjūčio 21 d. Tai valstija, įsikūrusi salose, išsimėčiusiose Ramiajame vandenyne į pietvakarius nuo JAV krantų, į pietryčius nuo Japonijos ir į šiaurės rytus nuo Australijos.

Hawaii valstiją sudaro 8 pagrindinės salos, iš kurių didžiausia – Hawaii sala, dar vadinama Big Island arba Big Isle. Hawaii valstijos sostinė – O'ahu saloje įsikūręs Honolulu miestas. Pagal vėliausius skaičiavimus, Hawaii valstijoje gyvena vienas milijonas 283 tūkst. 388 gyventojai.

Mažesnės Hawaii salos išsimėčiusios (o jų yra šimtai) 1,500 mylių ruože. Valstijos pagrindinė kalba yra American English. Valstijos gubernatorė – respublikonų partijos narė Linda Lingle, o senatoriai – demokratai.

Jūrinis tropinis klimatas

Šioje valstijoje vyrauja jūrinis tropinis klimatas, paplitusi žemdirbystė, yra įrengtas išpuodingas nacionalinis parkas, vulkanologijos observatorija.

Hawaii iki 1898 m. buvo laikomi salomis (Sandwich Island). Jie turi ilgą ir seną istoriją. 1894-aisiais Hawaii paskelbti respublika, 1898-aisiais JAV šalį aneksavo, o 1900 m. suteikė jai teritorijos statusą, galų gale, 1959-aisiais Hawaii buvo paskelbti penkiasdešimtąja JAV valstija. Tačiau ne visi gyventojai nori su tuo susitikti, vyksta akcijos dėl atsiskyrimo

Hawaii valstijos, neseniai atšventusios savo 50-ąją sukaktį, kaip JAV valstija, herbas.

nuo JAV.

Hawaii populiarumas išaugo, kai JAV prezidentu tapo Barack Obama, kuris, sakoma, gimė Hawaii, nors yra ir tuo netikinčių.

Hawaii 50-mečio minėjimas buvo numatytas gana iškilmingas, tačiau vėliau pasitenkinta tik kukliais renginiais, nes nenorėta išpuolių iš tų gyventojų, kurie jau ilgesnis laikas siekia valstijai nepriklausomybės. Kartas nuo karto tokie gyventojai surengia demonstracijas prieš vadinamus „okupantus“ – amerikiečius, tačiau pati JAV valdžia į tai didesnio dėmesio nekreipia.

Čia gyvena ir lietuviai

Hawaii pamėgo turistai – šias salas kiekvienais metais aplanko tūkstančiai žmonių iš viso pasaulio. Čia užsuka ir lietuviai, kurie atvyksta pasisvečiuoti pas šiam „rojaus kampe“ gyvenančius tautiečius. Keli lietuviai yra žaidę University of Hawaii rinktinėje. Vienas jų – Nerijus Puida su žmona nori čia apsigyventi. Yra ir lietuvių, sukūrusių šeimas su Hawaii piliečiais. Jie rengia Vasario 16-osios minėjimus, sutraukiančius apie 50 žmonių.

Vienas žymiausių Hawaii lietuvių yra 35 metų dr. Jonas Starkus, University of Hawaii profesorius. Žymus yra ir gydytojas Audrius Aglinskas, kuris, kiek teko girdėti, išėina į pensiją. Jo žmona Elena yra buvusi Hawaii Lietuvių Bendruomenės pirmininkė. Dabar jos pareigas perėmė N. Puida, tiesa, kol kas didesnė veikla telkinyje nevyksta.

Hawaii pora metų jau gyvena ir fotografas, vilnietis, kurį laiką gyvenęs Čikagoje, Lietuvių žurnalistų sąjungos narys Saulius Sasnauskas, mus informuojantis apie įvykius tame pasaulio krašte, atsinešiantis iš ten nuotraukų.

Didžiausiojo Hawaii valstijos miesto – Honolulu centro dalis, kuri panaši į daugelį JAV didmiesčių.

• SKELBIMAI •

IEŠKO DARBO

* **Moteris**, gyvenanti Palos Hills, ieško darbo šeštadieniais. Tel. 708-220-3202.

* **Medikė**, turinti dokumentus, kalbanti keliomis kalbomis, vairuoja, rūpestingai prižiūri pagyvenusius žmones, ieško darbo su gyvenimu. Turi rekomendaciją, patirtį. Tel. 630-776-3555.

* **Moteris** ieško senelių priežiūros darbo. Geros rekomendacijos, anglų kalba, automobilis. Tel. 773-575-3343.

• SKELBIMAI •

STASYS CONSTRUCTION

Stalčiaus darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; „sidings“, „soffits“, „decks“, „gutters“, plokšti ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turiu darbo draudimą. S. Benetis, tel. 630-241-1912

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIOJO LAIDOS

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
išskyrus savaitgalius klausykite
seniausios Amerikoje lietuviškos radijo laidos

Tel. 773-476-2242

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIOJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

LIETUVOS KARIO ATSIMINIMAI

Leonas Čerškus

Nr. 110

– Nuo dabar visa jūsų įgula priklauso tiesiogiai man. Aš grįšiu už valandos ir pranešiu apie tolimesnį jūsų likimą, – pridūrė prieš nuplaukdamas.

Kai aš viską „išverčiau“ savo bendrams, mes visi patenkinti sulindome į kubriką, viršuje pasiliekančią tik ginkluotam sargybiniui. Tas garsiai šnekučiavosi su savo dalinio kareiviais, esančiais krante. Anie visi prašėsi į laivą, norėdami paplaukioti po jūrą, o kaukazietis neleido. Mes tuo tarpu, atsidarę konservų bei užkaitę virdulį, ruošėmės valgyti. Visų nuotaikos pasitaisė. Vokietukai dėkojo mums lietuviams, kad ir jų likimą pasukome teigiama linkme. Pasigaminę pietus, skaniai ir sočiai pavalgėme. Neužmiršome ir mūsų „angelo sargo“. Aš išnešiau į denį kavos ir sumuštinį su mėsa.

– Padėk tai kur nors taip, kad iš kranto niekas nematytų. Aš vėliau suvalgysiu, – paprašė jis. Aš išpildžiau jo norą ir grįžau į kubriką.

Maždaug už pusantros valandos užgirdome, kad kažkas užlipo ant denio, tad vyrai liepė man išeiti ir sužinoti kas atėjo. Aš juk buvau „vertėjas“.

Ant denio pamačiau mūsų „viršininką“ gruziną ir dar du kitus rusų karininkus – pulkininką ir jaunesnįjį leitenantą. Vyriausias iš jų pulkininkas įdėmiai pasižiūrėjo į mane ir paklausė: – Iš kokio tu dalinio?

– Aš esu „šleperio-buksyro“ „Hamburg“ mobilizuotas civilis tarnautojas-jūreivis, – atpyškinau savo legendą. Jis dar įkyriau įsižiūrėjo į mano aprangą (kuri, beje, man buvo nei per mažą, nei per didelę), po to, atsisukęs į „mūsiškį“ kapitoną, įtariai paklausė: – Ar tau neatrodo, kad jis visai nepanašus į „civilį tarnautoją“?

Mano paširdžiais nubėgo „skruzdelytės“. Gruzinas tik patraukė pečiais ir atsakė:

– Mano akimis („po mojemu“), jis kol kas jūreivis.

Įtarusis pulkininkas įsakė visai įgulai pasikelti ant denio. Kai visi susirinko ir išsirikiavo, jis vėl peržvelgė visus ir kiekvieno atskirai paklausė: „Iš kokio tu dalinio?“ Visi kaip vienas atsakinėjo tą patį, ką ir aš (buvome daug kartų repetavę visus savo atsakymus). Nieko nepešęs, bolševikų pulkininkas su neslepia ironija dar kartą nužvelgė visus „civilius tarnautojus“ ir su savo jaunesniu ju palydovu nusileidęs į valtį nuplaukė atgal.

– Tai buvo mūsų pulko vadas, – paaiškino kapitonas, kai jų valtis gerokai nutolo. – Na, o dabar, – sako jis, – su šiuo laivu jums teks pergabenti visą turtą iš tvirtovės sandėlių į krantą, o kai šitą atliksite, turėsite atviroje jūroje paplukdyti („pokatatį“) jo pulko karius. Bet ne toliau kaip 10 km nuo kranto. Kai tą uždavinį įvykdysite, galėsite eiti į belaivių lagerį, – dar pridėjo. O galėjo šito ir nesakyti.

– Mes galėtume jums dirbti, kad ir ištisus metus! – nuoširdžiai pasiūliau už visą įgulą (jau žinojau, ką reiškia rusų lageris). Jis tik nusišypsojo ir atsakė:

– Jei būtų mano valia, aš visus jus paleisčiau namo. Karas jau pasi- baigė, ir jūs jau tapote nebe priešais!

Tuo laiku krante greit užvirė darbas. Buvo privežta miško medžiagos ir rusų kariai kalė polius ir statė „pirsą“ – lieptą laivui priplaukti.

Kadangi mūsų įgula neturėjo ką veikti, „kapitonas“ Dūda „įsakė“ išplauti denį ir sutvarkyti kubriką bei kitas patalpas. Sutartinai, visi kaip vienas, griebėmės darbo ir mes. Sovietų karininkas gruzinas irgi surado sau „darbo“. Jis stovėjo denyje ir ragino krante dirbančius kareivius, kad tie greičiau ruoštų priplauką.

Vakare, jau temstant, apie 10 metrų lieptas buvo baigtas. Tą darbą, kaip vėliau sužinojom, atliko minuotojų („sapiorų“) kuopa, pavaldi pulkui, su kurio vadu jau teko „susipažinti“. „Gerai pasidarbavęs“ gruzinas nakčiai paskyrė denio sargybą iš keturių rusų kareivių. Mums vėl įsakė nusileisti į kubriką ir per visą naktį neišeiti į denį, o sargybiniams griežtai įsakė nieko neprisileisti, net iš savųjų, kad neįvyktų kokio konflikto su „vokiečiais“. Mes visi buvome labai patenkinti, kad tas karininkas savo įsakymu apsaugojo mus nuo antplūdžio rusų kareivių, kurie veržėsi „apžiūrėti“ „Hamburgą“. Iš tikrųjų, (kaip lageryje visi įsitikino) jie domėjosi ne laivu, o norėjo pasiplėšikauti, jiems rūpėjo mūsų laikrodžiai ir kiti asmeniniai daiktai.

Taigi po pirmosios „nelaisvės“ dienos sulindome į savo „kamerą“. Pasigaminę vakarienę mes vėl visi sočiai pavalgėme. Apskritai, ta „belaisvė“ (jeigu ją būtų galima taip vadinti) buvo pati lengviausia ir sočiausia mano gyvenime, jeigu neskaityti beviltiškų dešimtmečių už Geležinės uždangos, praleistų okupuotoje Lietuvoje.

Pavalgę sugulėme gyvai dalindamiesi tos „nelaisvės“ dienos išpūdžiais bei aptarinėdami būsimus rytdienos „darbus“. Pastarieji, t. y. jūreiviški darbai, mums kėlė šokių tokių susirūpinimą, nes nė vienas anksčiau nebuvome jų dirbę. Vokietukai vis dar negalėjo atsistebėti labai humanišku rusų kapitono elgesiu su belaisviais.

– Jis visai ne rusų tautybės karininkas, bet kaukazietis, gruzinas, – aš jiems bandžiau aiškinti, – ir Stalinas tos pačios tautybės!..

Tai juos galutinai „pribaigė“. Dar ilgai neužmigom, aptarinėdami savo likimą ir viltis.

Gal ir gerai, kad tada jūroje pasiklydom, ir kad kompasas buvo sugedęs, ir kad... Juk nežinia kaip būtų buvę, jei mes su valtimi vis dėlto būtume pasiekę tą Švediją, ar Hamburgą su šiuo „kaliošu“.

* * *

Tik vėliau sužinojau, kad mūsų nusivylimas, sugrįžus atgal į Latviją, buvo žymiai mažesnis, palyginti su tuo, ką patyrė tie, kuriems tada su žvejų kuteriu pasisekė pasiekti „neutraliąją“ Švediją.

Žvejų kuteriu Gotlandą tuomet pasiekė šie mūsų bataliono kariai: mjr. Pranas Ambraziūnas, kpt. Volde- maras Lange, vyr. lt. Jonas Jančys, vyr. lt. Justas Plevokas, lt. Vincas Lengvelis, lt. Soteris Vosylius, ba- taliono gydytojas Vincas Zinkevičius, pusk. Vacys Ingelevičius, viršila Stasys Dranseika ir eil. Pranas Plaškys.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Chirurgai

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
Inkstų, pūslės, prostatos
gydymas bei chirurgija
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD

ir partneriai

Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužėdimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

AR BUVO VILNIAUS OKUPACIJA?

Atkelta iš 3 psl.

Ji, ta demokratiškumo plėtra (prieškarinėje Europoje?), esą ir priverstė SSRS geranoriškai ar paisant savo strateginių tikslų grąžinti Lietuvos sostinę. J. Stalinas Vakarų akyse neva norėjo nusiplauti rankas ir tapti tautų teisių gynėju, o abiejų XX a. ti- ronų veiksmuose galima įžiūrėti tik negeranoriškumo požymius.

Toks švelnus ir filosofiškas oku- pacijos prielaidų aiškinimas gali nu- vesti prie atviro pritarimo dažnoms Maskvos radikalų mintims: okupaci- jos nebuvo, reikalavimas atlyginti jos padarytą žalą yra absurdiškas, Vil- nius grąžintas gera SSRS valia, ki- taip jis būtų atitekęs Baltarusijai ar- ba Lenkijai, nacių nelaisvėje lietuvių tauta būtų apskritai išnykusi, tapa- tinti nacizmo ir stalinizmo negalima ir t.t.

Tarsi duslus aidas iš Maskvos ataidi to laikotarpio vertinimai ir iš Varšuvos. Antai pavasarį Lenkijos užsienio reikalų ministras Radoslaw Sikorski per TV pasakė, kad Lenkija

tarpkariniu laiku nebuvo okupavusi Vilniaus krašto. Kaimynai nuolat tvirtina, kad lenkų gyvenimas Vil- niaus apskrityje tapo nepakeliamas, nes čia būtent jiems pirmiausia ne- grąžinama žemė, skriaudžiami švieti- mo darbuotojai, nukabinėjami lenkiš- ki gatvių, įstaigų pavadinimai...

Lenkijos nevyriausybinių organi- zacija „Wspolnota Polska“ parengė studiją apie neva baisią lenkų tau- tinės mažumos padėtį Lietuvoje. Kad lenkai esą yra engiami, Europos Par- lamente kalbas skleidžia ir mūsų išrinktasis Valdemaras Tomaševskis (net susimąsčiau, kaip rašyti šią pa- varde...).

Gal tai ir smulkmenos, žvelgiant į 70-mečio senumo įvykius. Jeigu jos ir nereiškia naujų okupacijų ir kon- fliktų grėsmės, tai skamba kaip jų pateisinimas, nostalgija, nepakanka- mas įvertinimas. O tai mus veda prie savotiško tautiškumo irimo, kurį išnaikinti bus labai sunku.

Delfi.lt

Lietuvos armijos kariai pirmą kartą po 1920 m. įžengia į Vilnių.

Vaižgantas ieškojo, kas gera

Šį rudenį sukako 140 metų, kai gimė prozininkas, publicistas, literatūros istorikas, kritikas, kunigas, vienas didžiausių tautiškumo puoselėtojų ir viena ryškiausių Lietuvos asmenybių – Juozas Tumas-Vaižgantas. Ryškūs Vaižganto pėdsakai Rokiškio krašto žemėje. Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešojoje bibliotekoje surengta konferencija, skirta Vaižganto 140-osioms gimimo metinėms.

Paminklas Juozui Tumui-Vaižgantui Rokiškyje.

Viešojoje bibliotekoje išpūdinga renginio dalimi tapo šalia turtingos dokumentų parodos „Juozui Tumui-Vaižgantui – 140“ prisišlieję iš autoriaus veikalo „Dėdės ir dėdienės“ stilizuoti lininiai herojai Mykoliukas ir Severiutė, kuriuos parodyti bibliotekoje sutiko panemunėlietis, linų krašto gerbėjas, meniškos sielos atstovas Romas Kaminskas.

Išsamius pranešimus skaitė konferencijos pranešėjai. Dr. Ilona Čiužauskaitė, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Tekstologijos skyriaus vyresnioji mokslo darbuotoja, atskleidė temą „Vaižgantas kaip kultūros reiškiny: aktualumas šiandien“ ir kvietė rokiškėnus ir svečius rinkti prisiminimus apie Juozą Tumą-Vaižgantą naujai rengiamiems leidiniams. Čedasų krašto sūnus, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Tekstologijos skyriaus jaunesnysis mokslo darbuotojas Eligijus Daugnora konferencijos dalyvius sužavėjo netradiciniu pranešimu „Būdas Vaiž-

ganto, arba Vaižgantas apie Tumą”.

Meninį atspalvį konferencijai suteikė aktorė Olita Dautartaitė, perskaičiusi ištrauką iš „Dėdžių ir dėdienių“, A. Miškinio eilėraščių, dedikuotą Vaižgantui, atsiminimus iš rengiamos knygos „Neužmirštas Vaižgantas”.

Jubiliejinėje Vaižgantui skirtoje konferencijoje pranešimą „Baltiškojo pasaulio – gyvybės medžio simboliai tautodailininko Stasio Karanausko stogastulpyje Vaižgantui” skaitė Anykščių rajono Svėdasų J. Tumo-Vaižganto gimnazijos direktoriaus pavaduotoja Žerutė Semaškienė.

Ne vienas konferencijos dalyvis išsakė šiltus ir nuoširdžius žodžius, skirtus Juozo Tumo-Vaižganto muziejaus vedėjui Alfui Pakėnui. Kiekvienas, kam teko lankytis Kaune, Juozo Tumo-Vaižganto memorialiniame bute-muziejuje, jaučia begalinę meilę, šilumą. Muziejaus vedėjo pranešimas „Vaižganto palūžimas” nebuvo linksma tema, nes tai mintys apie paskutiniuosius Vaižganto gyvenimo metus, vis dėlto jis dvelkė išdailinta, nauja informacija ir branda.

Konferencijoje skambėjo dainuojamosios poezijos atlikėjo Kazimiero Jakučio Aukštaitijos krašto autorių dainos, o muziejininkas Audrius Daukša konferencijos dalyvius pakvietė apsilankyti Panevėžio rajone Ustronės vieniemyje Vaižganto ir Knygnešių muziejuje, kuris susijęs su Vaižganto gyvenimu ir veikla, jam klebonaujant 1902–1905 metais Vaktėliuose, kur jis bendravo su knygnešiais.

Jubiliejinę Vaižgantui skirtą konferenciją pranešimu „Vaižganto palūdijimai Rokiškio krašte” užbaigė Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešosios bibliotekos direktorė Alicija Matiukienė, dėkodama svečiams ir Vaižganto gerbėjams. Renginį rėmė LR kultūros rėmimo fondas ir Rokiškio rajono savivaldybė. Konferencija baigėsi, o gerbiamas Eligijus Daugnora visiems palinkėjo: „Ieškokite, kas gera...” Taip norėtusi, kad šis palinkėjimas išsipildytų, o Vaižganto idėjos gyventų.

Reda Kiselytė,
Rokiškio „Romuvos”
gimnazijos bibliotekos
vedėja

Plaktukų muziejus Haines miestelyje, Alaska valstijoje.

Aistra plaktukams skatina tarptautinį bendravimą

Atrodo, jog aistra tokiam neįprastam kolekcionuoti daiktui – plaktukui, skatina tarptautines draugystes. Lietuvoje esantis plaktukų muziejus „susigiminiavo” su tokio pobūdžio muziejumi Alaska valstijoje. Pagrindinis šių muziejų tikslas – išsaugoti pirmojo žmogaus sukurto darbo įrankio – plaktuko – istoriją.

Linkmenyse 2006 metais Antanas Kibickas įkūrė, jo manymu, pirmąjį pasaulyje plaktukų muziejų. Tačiau netrukus plaktukų mėgėjas sužinojo, kad panašaus muziejaus esama ir Haines miestelyje, Alaska valstijoje. Pasak Kibicko, apie savo pomėgį rinkti plaktukus jis anksčiau garsiai nesigirdavo, mat nenorėjo būti palaikytas keistuoliu. Tačiau sužinojęs, jog šia aistra yra užsikrėtusių ir daugiau žmonių, pradėjo atviriau apie tai kalbėti. Susidomėjęs plaktukais Kibicko gyvenime nėra atsitiktinis – jo senelis buvo kalvis. Tačiau rimčiau rinkti plaktukus Antanas pradėjo tik prieš keletą metų. Šiuo metu jo kolekcijoje yra per 300 įvairiausių plaktukų, kūjų, kaltų ir kitų kalimo įrankių.

Šių metų rugpjūčio mėnesį Kibickas kartu su bičiuliu prof. Algimantu Grigeliu apsilankė Alaska valstijoje esančiame plaktukų muziejuje, kuriame galima pamatyti daugiau nei 1,500 įvairių kalimo įrankių. Plaktukų muziejų Haine miestelyje 2002 metais įkūrė Dave ir Carol Pahl, 2004 metais jis buvo pripažintas pelno ne-

siekiančia mokslo įstaiga. Kalbos barjeras neužgesino entuziazmo ir tiek lietuviai, tiek amerikiečiai pritarė minčiai, kaip svarbu išsaugoti ir perduoti kalimo prietaisų istoriją bei šių įrankių reikšmę vystantis kultūrai, pramonei ir technologijoms.

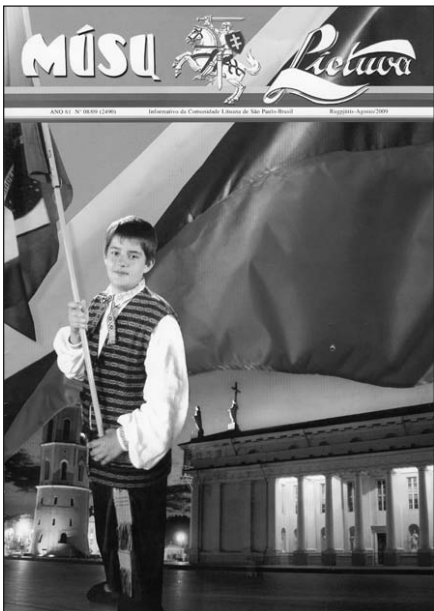
Plaktukų muziejaus savininkas Dave Pahl.

Š. m. rugpjūčio 22 d. abiejų muziejų atstovai pasirašė susigiminiavimo sutartį, kurioje numatomas glaudus bendradarbiavimas, siekiant pasidalyti skaitmeniniais rinkiniais, tyrimų duomenimis, skatinant studentų mainų programas ir kuriant plaktukų enciklopediją. Pasak Alaska muziejaus vadovo Dave Pahl, mintis susigiminiuoti du visiškai skirtinguose pasaulio kraštuose esančius plaktukų muziejus yra tikrai nepaprastas pasiekimas. Iš tiesų, gal tokiu muziejų „susigiminiavimo” pavyzdžiu paseks ir kiti Lietuvos ir pasaulio muziejai?

„Draugo” info

Spaudos apžvalga

Į „Draugo” redakciją atkeliavo rugpjūčio mėnesio „Mūsų Lietuvos” numeris. Šis Brazilijoje, San Paulo

mieste leidžiamas lietuvių žurnalas kaip visada žavi spalvomis, puikios kokybės nuotraukomis bei patraukliais straipsniais. Rugpjūčio mėnesio numeris skirtas Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti. Šiemetinėje dainų šventėje lankėsi viso pasaulio lietuviai. Ne išimtis ir Brazilija. „Mūsų Lietuvos” puslapiuose – dviejų ansamblių – „Rambynas” ir „Nemuno” – išpūdziai ir sustabdytos akimirkos. Žurnale taip pat trumpai pristatyta 2009 m. Jūros šventė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės naujienos, „Žvaigždutės” skiltyje patys mažiausieji mokomi lietuvišką aprangos žodžių, o kulinarijos skyrelyje siūloma pasigaminti ananasų kukuliukus ir keptus grybus su lašinukais. Žurnalą redaguoja Sandra Mikalauskas-Petroff.

Lietuvos vardo tūkstantmečiui skirtas ir kitas redakciją pasiekęs

žurnalas – „Bridges”. Jau pasirodė šio JAV Lietuvių Bendruomenė anglų kalba leidžiamo žurnalo rugsėjo mė-

nesio numeris. Kaip vedamajame teigia žurnalo redaktorė Jeanne Shalna Dorr, dalis skaitytojų galbūt negalėjo pasidžiaugti Lietuvos tūkstantmečio renginiais Lietuvoje, todėl jiems – išsamus Rimo Gedeikos fotoreportžas. Jis viešnągę Lietuvoje įamžino daugiau nei dviejuose tūkstančiuose nuotraukų, kurias pats ir aprašė. „Bridges” puslapiuose iš naujo atgyja ansamblių vakaras, folkloro diena, šokių vakaras, Dainų šventė, „Draugo” knygos pristatymas, VIII pasaulio lietuvių sporto žaidynės, LR prezidentės Dalios Grybauskaitės inauguracija, Vinco Kudirkos paminklo atidengimas, VIII Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas ir dar daugelis kitų akimirkų. Tikrai verta pagirti Gedeikos spalvotas, geros kokybės nuotraukas, kurių dėka „Bridges” kaip niekada patrauklus.

Parengė **A. T.**

MAJORAS GENRIKAS SONGINAS

Atkelta iš 5 psl.
Gilintis toliau į karinį mokslą Songinas 1921 m. buvo išsiųstas į karo mokyklą Zuriče, Šveicarijoje, Kaune baigė Aukštųjų karininkų kursus. Atidavęs savo jaunystę Lietuvai, 1938 m. išėjo į atsargą būdamas majoras. Kaip civilis gyveno Šiauliuos, paskui Vilniuje. Bolševikmečiu dirbo „Rūtos“ kooperatyve.

Genrikas Songinas1924 m.

Vokiečių karui prieš sovietus prasidėjus, vėl pasuko Lietuvos tarnybon, tikėdamas, kaip ir daugelis lietuvių, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimu. Vilniaus lietuvių partizanų vado 1941 m. liepos 19 d. išduotas pažymėjimas rašo: „Šiuo pažymima, kad ponas majoras SONGINAS, kaip partizanas dalyvavo kautynėse su bolševikais š. m. birželio mėn. 23, 24 dienome. Paminėtose kautynėse pasižymėjo savo didele drąsa, nes gana energingai nuginklavo, net, rusų politrukus.”

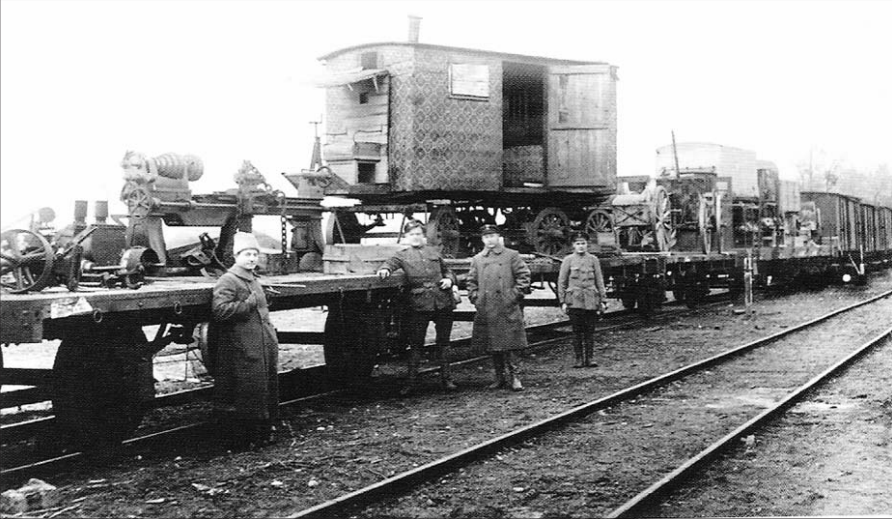
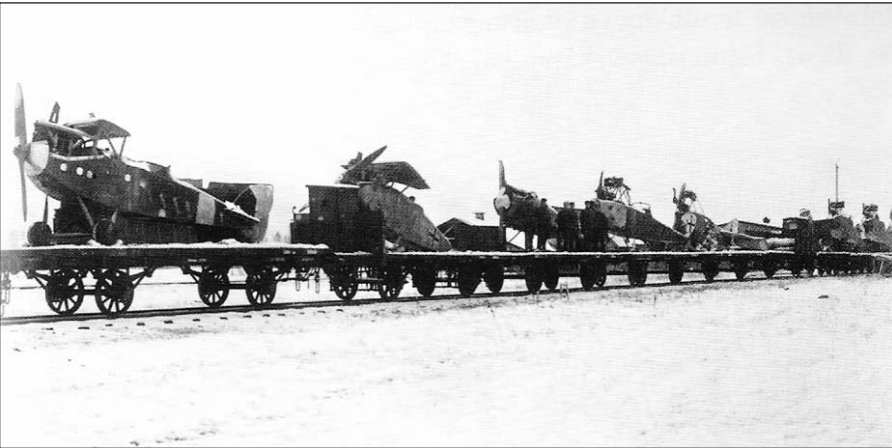
Mokėdamas gerai vokiškai, Pirmajame pasauliniame kare ne tik buvęs Vokietijos karininku, bet ir vokie-

čių pagerbtas ir apdovanotas už narsumą kovose, Songinas priėjo prie vokiečių karinės valdžios Vilniuje. Vokiečiai karo belaisvių stovykloje tarp raudonarmiečių kalino ir nemažai lietuvių, kurie ne savo valia buvo įtraukti į raudonosios armijos dalinius. Songinas iš vokiečių gavo leidimą įeiti į belaisvių stovyklą, pereidamas surašė daugiau nei šimtą lietuvių. Karo komendantas patikėjo Songinu ir įsakė visus, įrašytus Songino sąraše, paleisti. Taip daugiau nei šimtas lietuvių kareivių ir karininkų išėjo į laisvę.

Vokiečių okupacijos metu Songinas Vilniuje buvo ryšių karininkas ir vertėjas, dirbęs su lietuvių ir vokiečių valdžios pareigūnais. Pagelbėjo daugeliui lietuvių. Išrūpino leidimą leisti žurnalą „Karys”. Gelbėjo buvusio Lietuvos karininko žydo Ganiansko šeimą, slėpdamas juos savo bute ir kitaip padėdamas.

Apskritai, ryšių karininko pareigos Songinui buvo nedėkingos. Per Songiną ateidavo įvairūs vokiečių valdžios įsakymai. Vienas toks įsakymas reikalavo lietuviams pristatyti du gydytojus vokiečių kariniam statybos batalionui. Savanorių neatsirado. Generolas Vladas Nagius-Nagevičius nutarė, kad jeigu neišvengiamai reikia paaukoti lietuvių gydytoją, tai teks parinkti vieną iš tų, kurie mokslą baigė su Krašto apsaugos ministerijos stipendija. Parinktas stipendininkas atsisakė stoti į batalioną. Už tai kurį laiką jis praleido daboklėje.

1944 m. Songinas tarnavo gen. Plechavičiaus Vietinėje rinktinėje. Kai ji buvo likviduojama, karininkai buvo suimami. Majoras Songinas tada buvo Vienoje, Austrijoje. Ten jį ir žmoną Eleną Kašinskaitę Gestapas suėmė ir parvežė į Kauną. Žmona buvo paleista, o mjr. Songinas išvežtas į Latviją, Salaspils koncentracijos lagerį, kuriame jau buvo kiti Vietinės

Radviliškyje kautynėse su bermontininkais 1919 m.lapkričio 23 d. lietuvių paimti lėktuvai ir kitas karo grobis.
Didžioji dauguma medžiagos paimta iš Kazio Janutos ir Viliaus Kavaliausko archyvų.

A † A JULIUS JAKUTIS

Mirė 2009 m. spalio 24 d. 1:15 val. ryto.
Gimė 1926 m. rugsėjo 11 d. Kupiškyje, Panevėžio apskr., Lietuvoje.
Gyveno Cicero, IL.
Nuliūdę liko: dukterėčia Albina Širvinskienė ir kiti giminės Lietuvoje.
A. a. Julius bus pašarvotas šeštadienį, spalio 31 d. nuo 8:30 val. ryto iki 9 val. ryto Šv. Antano bažnyčioje (15th ir 50th Ave., Cicero), kurioje 9 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios.
Velionis bus laidojamas Lietuvoje.
Kviečiame visus draugus, artimuosius ir pažįstamus dalyvauti atsisveikinime ir šv. Mišiose.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

Mielam draugui

A † A STASIUI BERNATAVIČIUI

mirus, reiškiu gilią užuojautą jo žmonai AUDRONEI BARANAUSKAITEI ir dukrai NIJOLEI SIMOKAI-TIENEI su šeima ir kartu liūdžiu.

Jaunutis Puodžiūnas

rinktinės karininkai. 1945 m. gegužės mėnesį pervežtas į Vokietiją, kur išsilaisvino ir susirado savo šeimą. Vėliau amerikiečių paskirtas UNRRO ir IRO įstaigų tarnautoju karo pabėgėlių, dypukų reikalais.

• • •

Po karo mano šeima gyveno Augsburg, DP stovykloje, ten pat gyveno ir tas stipendininkas gydytojas, atsisakęs stoti į vokiečių batalioną. Po kiek laiko prasidėjo valdiški politiniai „skryningai” (screenings), siekiant išaiškinti nacius ir kitus negeidžiamus žmones. Maždaug tada prasidėjo ir pačių lietuvių tarpusavio sąskaitų suvedinėjimai, skundai. Kai Songinas persikėlė gyventi į Augsburgą, tas stipendininkas iš įniršimo ir keršto apskundė Songiną emigracijos įstaigai.

Kai tas pats daktaras ruošėsi plaukti Amerikon, jis pastebėjo, kad ir generolas Nagius-Nagevičius su žmona plauks tuo pačiu laivu. Daktaras bėgiojo nuo vieno lietuvio prie kito, besigirdamas, kad jis būsias ne jis, jeigu gen. Nagių-Nagevičių neišsodins iš laivo. Išėjo kitaip, maj. Songinas ir gen. Nagius-Nagevičius išgyveno JAV ilgiau negu daktaras, kuris neilgai Čikagoje pagyvenęs gana jaunas mirė.

Čikagoje maj. Songinas iš pradžių dirbo fabrike, o paskui ligi pensijos braižytoju. Jis buvo ne tik karžygys, bet ir eruditas, spaudos gerbėjas. Lietuvoje ir JAV rašė straipsnius, bendradarbiavo spaudoje, užrašė Vilniaus krašto gyvenimo legendas, išėjęs į pensiją kurį laiką tvarkė dienraščio „Draugas” archyvą. Songino duktė, buvusi „Draugo” administratorė, Regina Songinaitė-Raslavičienė su šeima gyvena Čikagos apylin-

kėje.
Jeigu ne karžygiai kaip maj. Songinas, nebūtų buvę Nepriklausomos Lietuvos. 1919 metais bolševikai buvo užėmę beveik 2/3 Lietuvos teritorijos. Dar nepasibaigus kovoms su bolševikais, reikėjo stoti prieš bermontininkus, kurie buvo užėmę Šiaulius, Biržus, Radviliškį, Raseinius ir kitas vietas. Bermontininkai buvo galutinai sumušti Radviliškyje, iš jų paimta lėktuvų, transporto, ginklų ir daug kitos karinės medžiagos. Nugalėjus bolševikus ir bermontininkus, Nepriklausomybės kovos nesibaigė – lenkai ketino užimti visą Lietuvą.

Tiktai ginklu Lietuvos karžygiai išvadavo, sukūrė ir apgynė mums Lietuvą. Praeitais metais išėjo pirmasis Viliaus Kavaliausko knygos „Lietuvos karžygiai” tomas. Numatoma išleisti šešis tomus, siekiant aprėpti visus 1918–1940 metais apdovanotus Vyties Kryžiaus karius ir karininkus.

Pirmasis tomas yra 757 puslapių, gausiai iliustruotas, išspausdintas ant gero popieriaus. Jame aprašyti kariai ir karininkai, kurių pavardės prasideda A ir D raidėmis. Antrasis tomas žada išeiti šiais metais su pavardėmis, prasidedančiomis E ir J raidėmis. Pirmame tome yra generolai ir eiliniai, inteligentai ir beraščiai, mums žinomos ir negirdėtos pavardės. Kai kurios biografijos su fotografijoms nusitęsia keletą puslapių, kitoms skirtas tik paragrafas – tiek, kiek pavyko surinkti informcijos. Bet toje knygoje visi yra pripažinti Lietuvai ir lietuviams nusipelnę Lietuvos karžygiai.

Aš džiaugiuosi ir didžiuojuosi, kad turėjau progą pažinoti vieną tokį karžygį – majorą Genriką Songiną.

◆**Gerbiami skaitytojai**, nepamirškite šio savaitgalio (iš spalio 31 d. į lapkričio 1 d.) nak-tį pasukti laikrodžio rodyklį vie-na valanda atgal.

◆**Spalio 29 d., ketvirtadienį, 1 val. p. p.** „Seklyčioje“ įvyks Zarasiškių klubo susirinkimas. Valdyba kviečia visus narius dalyvauti.

◆**Šv. Kazimiero seselės spalio 30 d., 6 val. v.** visus kviečia į Motiniškųjų namų koplyčią (2601 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629) susikaupimo ir tylos valandai. Ši susikaupimo valanda skirta asmeninei maldai, tylai, poilsiui nuo kasdieninės rutinos, triukšmo. Norėdami pasiteirauti skambinkite seselei M. Janine tel. 630-243-8349.

◆**Lapkričio 1 d., sekmadienį, 10:30 val. r.** Švč. Mergelės Marijos Gimimo (Nativity B.V. M.) bažnyčioje (6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL 60629) bus aukojamos Visų Šventųjų iškilmų šv. Mišios. Iš karto po šv. Mišių kviečiame dalyvauti bažnyčioje rengiamoje Vėlinių procesijoje, kurioje melsimės už visus mūsų mirusiųsios. Šv. Mišias aukos ir procesijai vadovaus kun. Gediminas Jankūnas. Lapkričio 2 d. pirmadienį, Vėlinių dieną, šv. Mišios bažnyčioje bus aukojamos 9 val. r. anglų kalba ir 10 val. r. lietuvių kalba.

◆**Lapkričio 1 d., Visų Šventųjų dieną**, Šv. Kazimiero lietuvių kapinių koplyčia bus atidaryta nuo 10 val. r. 2 val. p. p. Koplyčioje bus kalbamas rožinis.

◆**Vėlinių susikaupimo apeigos** įvyks lapkričio 1 d., sekmadienį, 1 val. p. p. prie Įsteigėjų paminklo (111 ir Pulaski gatvių sankryža Čikagoje). Apeigas rengia Šv. Kazimiero kapų sklypų savininkų draugija. Religines apeigas aukos kapinių direktorius Jonas Kuzinskas. Dalyvaus šauliai. Pagerbkime savo protėvių ir tėvelių atminimą žvakės ir vainiko padėjimu. Prašome kuo gausiau dalyvauti.

◆**Lapkričio 6 d. 7:30 val. v.** Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre atidaroma Audriaus Plioplio ir Aušrinės Plioplytės paroda „MindScapes: A Tribute to Algimantas Kezys“. Parodą bus galima aplankyti kasdien nuo 12 val. p. p. iki 7 val. v., išskyrus antradienį ir trečiadienį. Maloniai kviečiame visus apsilankyti.

◆**Lietuvių skautų sąjungos žurnalo „Skautų aidas“** 85-erių metų jubiliejus vyks šeštadienį, lapkričio 14

d., Pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje. Pradžia – 5 v. p. p. Bilietus prašome užsisakyti iki lapkričio 6 d. pas sesę Ireną Žukauskienę tel. 708-579-0529 arba el. paštu: Irena-Zukas@att.net.

◆**Lietuvių rašytojų draugijos literatūrinė popietė** „Pavasaris rudeni“ įvyks lapkričio 15 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre.

◆**Visus nuoširdžiai kviečiame į** kasmetinę madų parodą „Rudens simfonija – 2009“, kuri įvyks sekmadienį, lapkričio 15 d. 12:30 v. p. p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje (14911 127th St, Lemont, IL). Pietų ir bilieto kaina 35 dol. Norėdami užsisakyti vietas skambinkite Žibutei tel. 630-852-3204 arba Dainai tel. 630-257-0153.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆**Švč. Mergelės Marijos Nekalto** Prasidėjimo seserų rėmėjų saskrydis ir mirusiųjų prisiminimas vyks seselių vienuolyne, Putnam, Connecticut lapkričio 1 d., sekmadienį. 10 val. r. – saskrydžio šv. Mišios. Posėdis – 11 val. r., pietūs – 12 val. p. p. Mirusiųjų prisiminimas – 1:15 val. p. p. kapų lankymas bei naujų paminklų šventinimas. Po to Mišparai už mirusiųsios vienuolyno koplyčioje. Telefonas pasiteirauti: 860-928-7955.

◆**Šiemet Tautinės sąjungos Bostono** skyrius švenčia 60 metų, o Bostono kultūriniai subatvakariai – 50 metų sukaktis. Kviečiame kartu su mumis atšvęsti šiuos du garbingus jubiliejus 2009 m. lapkričio 7 dieną, šeštadienį, 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių piliečių klube, trečio aukšto salėje (368 West Broadway, So. Boston, MA). Programoje: prisiminimų ir skaidrių apie subatvakarius pynė; Vilniaus universiteto merginų choro „Virgo“ koncertas. Įėjimas – 25 dol., studentams (su studento pažymėjimu) – 5 dol., moksleiviams – nemokamai. Apranga – šventinė. Bus pateikiama lengva vakarienė. Po subatvakario vyks šokiai. Subatvakarį rengia Bostono kultūrinių subatvakarių valdyba.

◆**Lapkričio 7-8 dienomis Philadelphia Lietuvių namų** metinė mugė. Kviečiame ruoštis dalyvauti lietuviško krupniko konkurse. Susiraskite geriausius krupniko receptus ir pradėkite gaminti savo geriausią. Krupniko konkursui registruotis ir dėl mugės informacijos, prašome kreiptis į Esterą Bendžiūtę-Washofsky el. paštu: Ewashofsky@verizon.net

kusius, jų gyvenimą žinių beveik neturiu. Mano žiniomis, dar 1971 metais B. Mikulis, tikrai kilęs iš Prozariskių, gyveno Nashville. Prašyčiau atsiliepti Mikulių ir kitų, kilusių iš Prozariskių kaimo, palikuonis. Rašykite man adresu:

Birutė Mikulytė, S. Stanevičiaus g. 56-11, Vilnius, Lithuania arba el. paštu: **b.mikulyte@gmail.com**
Birutė Mikulytė

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje

6500 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629

Tel. 773-582-6500

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje paroda apie Lietuvą

LR Generalinis konsulas Čikagoje ir Balzeko lietuvių kultūros muziejus maloniai kviečia į tūkstantmečio programos kilnojamosios parodos „Lietuva: kultūra ir istorija“ atidarymą, kuris vyks lapkričio 13 d., penktadienį, 7 val. vakare Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 S. Pulaski Rd., Chicago IL 60629). Įėjimas į renginį nemokamas.

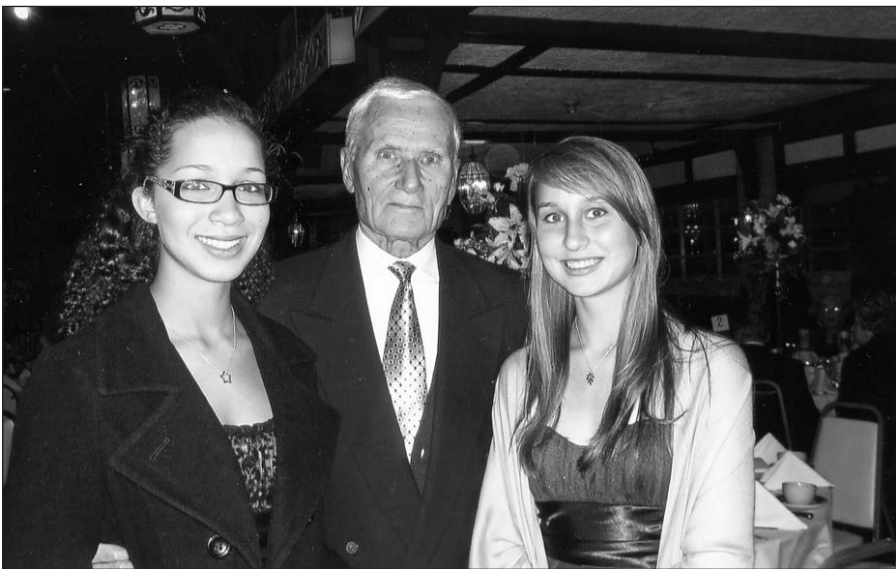
Paroda „Lietuva: kultūra ir istorija“ aprėpia mūsų valstybės raidos tūkstantmetę istoriją, išryškina pagrindinius politinius faktus ir iliustruoja juos įtaigiausia ikonografija. Parodoje lankytojas atras išsamų vaizdingą tūkstančio metų trukmės pasakojimą apie Lietuvą, susipažins su svarbiausiais Lietuvos istorijos įvykiais, kultūriniais procesais. Parodos ekspozicija yra išdėstyta 30 modernių plokštumų, prie kurių rodomi ir vaizdo filmai apie Lietuvą. Centrinė parodos dalis išryškina pagrindines Lietuvos istorijos epochas – senąją Lietuvos valstybę, pradedant XI amžiumi ir baigiant jos sunaikinimu XVIII a. pabaigoje, carinės Rusijos okupacijos laikotarpį, nepriklausomo

mos Lietuvos Respublikos 1918–1940 metų tarpsnį, penkiasdešimtmetį (1940–1990) trukusių okupacijų laikotarpį ir savo nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos (iki įstojimo į euroatlantines organizacijas – Europos Sąjungą ir NATO) istoriją.

Šią kilnojamąją parodą Lietuvos tūkstantmečio pristatymui užsienyje parengė Lietuvos dailės muziejus, bendradarbiaudamas su Užsienio reikalų ministerija. Parodos angliškoji versija 2008–2009 metais jau parodyta Suomijoje, Estijoje, Jungtinėje Karalystėje, Europos Komisijos būstinėje Briuselyje, UNESCO būstinėje Paryžiuje, Čekijoje. Nuo šių metų rugsėjo paroda pristatoma ir JAV (New York, Washington bei Čikagoje). 2010 metais ją surengti planuojama Kanadoje, Japonijoje, Izraelyje. Parodos kuratorius – Mindaugas Šapoka.

Balzeko kultūros muziejuje paroda „Lietuva: kultūra ir istorija“ veiks iki gruodžio 19 d. Ją apžiūrėti bus galima kasdien nuo 10 val. ryto iki 4 val. popiet.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

Š. m. spalio 17 d. „Draugo“ pokylyje Willowbrook pokylių salėje loterijos bilietus Pranui Povilačiui (viduryje) siūlė Kristina Prunskytė (k.) ir Nora Sadauskaitė (d.).

Indrės Tijūnėlienės nuotr.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
**6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742**
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
**www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com**

Advokatas Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
**Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL**

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S.Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas DARIUS R. DIRMANTAS

Vairavimo ir Kriminalinių Teisių
Specialistas.
Raštinės Čikagoje ir Woodridge.
**Tel. 877-Gynejas arba
877-496-3527**
Valandos pagal susitarimą

Ieško giminių

Esu Birutė Mikulytė, gyvenu Lietuvoje. Domiuosi giminės, t. y. Prozariškių kaimo Kaišiadorių rajone (buv. Žaslių valsčiaus, Trakų apskrities) istorija, tame kaime gyvenusiais žmonėmis. Esu atkūrusi Mikulių (ir kitų su jais susijusių pavardžių) genealogiją XIX–XX amžiais. Tačiau lieka spragos, nes XIX a. pab.–XX a. pr. nemažai kaimo žmonių išvyko gyventi į Ameriką ir kitas šalis. Apie išvy-